

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József tőzerceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 4.

A török-orosz szárazföldi háború.

Visszavert orosz támadás a Kaukázusban.

Visszavonultak a németek Nieupoortnál

Galíciai eredményes harcaink.

Budapest nov. 3. (Hivatalos.)

A főhadiszállásról jelentik: Orosz-lengyelországban haderőnk erős ellenséges hadsereget fejlődésre kényszerítvén, Cysagorai ütközetet abbahagyta, hogy ivangorodi harok után elrendelt hadmozdulatokat folytassa.

Galiciában helyzet változatlan, utóbbi napokban Stry-Sambortól délre és Turkatól északkeletre vívott harokból eddig beszállítottunk kettőezeröttszáz orosz foglyot.

Tegnap reggel Stry völgyében Ribniknél huszárjaink rajtaütöttek egy ellenséges löszeroszlopon és tűzérőszerszettel megrakott számos kocsit zsákmányoltak. Höfer vezérőrnagy a vérkar főnökének helyettese.

Szabács újabb elfoglalása.

BUDAPEST, november 3. (Hivatalos.) Macsvában elért sikerünk teljesen csak most tekinthető át. Stepanovics Stepa tábornoknak ott harcban volt négy-öt hadosztályból álló második számú hadserege csak úgy menekülhetett a fenyegető helyzetből, hogy hanyatt-homlok visszavonult és mindennemű készletet, tréngjét hátrahagyta, miközben számos foglyot ejtettünk. Ellenség nélkül, hogy előre elkészített hátalsó állásaiból újabb ellenállást kifejtett volna, egyfolytában a Szabácstól délre ejtendő dombvidékre hátrált és szívós, de hiábavaló ellenállást csak még Szabácsnál fejtett ki, mely várost vitéz csapataink november elsejéről másodikára virradóra éjjel rohammal bevették. Potiorek tábornokszernagy. (Minisztereinkség sajtóosztálya.)

Hadiadó.

Arad, novemóber 3.

Semminő, akár önkéntes, akár kénytelen vagyoni áldozat nem közelíti meg azoknak önfeláldozását, akik érettségük a harcban állanak, vérüket pazarolják és az életüket a pillanatok eshetőségeinek teszik ki. Ez az igazság ad erkölcsi alapot minden olyan új adónak, a melyet hadi célokra, a háborúval kapcsolatos szükségletek fedezésére vetnek ki és a melyet többnyire az itthonmaradottak, a polgári sorban élők viselnek.

Helyén való tehát Arad tanácsának is az a terve, hogy a jövő évre négy százalékos hadiadót vet ki, olyan kiadásokra, a melyek a háború miatt előreláthatóan a városra fognak hárulni. A város polgársága nap-nap után tanujelét adja annak, hogy áldozni akar és tud is a háborúért, akár a harctéren levő katonáink jobb ellátása, akár sebesültjeink ápolása, akár a hadbavonultak családtagjainak, vagy hátramaradottjainak segítése követeli meg az áldozatot. A hadiadó kimondásával az eddig megnyilatkozott, kötelességszerű áldozatkészséget toldaná meg a város, oly formában, a mely egyenlően érint mindenkit. Amennyire jogosan és indokoltan lehetett szót emelni az ellen, hogy rendes időkben az állami, vagy a községi terheket az eddiginél magasabb fokra emeljék: oly annyira természetes, hogy a háború céljaira szolgáló adót mindenki készséggel fogja vállalni. Mert most már bekövetkezett annak az ideje, hogy legtermészetesebb igényeinkről is lemondjunk annak a célnak javára, amelyért az ország egész erejét latba vetettük. Ha máskor azt mondhattuk, hogy az államnak, vagy a községnek nincs joga a mi keresetünk nagyobb részét a maga céljaira lefoglalni, most keresetünknek nemcsak a nélkülözhető, de a nélkülözhetetlen

részét is oda kell adnunk, nemcsak adományainkban, de a közteherviselés igazságos formájában.

Bizonyos azonban az, hogy a hadiadó életbeléptetését kellő megfontolással, több figyelmet érdemlő nézőpont mérlegelésével kell megcselelni. Azt szinte fölöslegesnek is tartjuk megjegyezni, hogy a hadiadó csak a háborúval összefüggő komoly szükségletekre szólhat; tehát nem lehet az a célja, hogy a községi háztartás tulkiadásait fedezze és hogy egy pótdóemelésnek legyen a burkolása, népszerű formája. Ép a háború és az ennek következtében várható jövedelemcsökkenés a várost minden dologban a legerélyesebb, fillérekig menő takarékosagra kell, hogy indítsa. A városszépítésért, a kényelemért, sőt a kultúráért áldozhatnak egyébkor, majd a béke visszatértékor, most minden anyagi erőforrást a háború céljaira kell, amennyire csak lehetséges, szabadon tartani.

A hadiadó természete azt is magával hozza, hogy azok az önálló keresők, akik katonai szolgálatot teljesítenek, ez alól teljesen mentve legyenek, akárminő vagyonuk, vagy jövedelmük van. Elvitathatlan annak méltányos volta, hogy ennél az adónál bizonyos létminimumot meg kell állapítani: azokra, akiknek teherviselő képessége a ma fizetett állami vagy községi adóval ki van merítve és akiket többnyire ugyanis súlyosan érintenek a háborús viszonyok, talán nem kellene ezt az újabb adótételt kivetni. Megfontolandó még az is, hogy ennél az egy adónál nem lehetne a modern adózási elvet: a progresszív adókvitést alkalmazni.

Az új adóktól és adóemelésektől borzadó országban bizonyára új do-

log lesz, hogy egy új adóért lelkesedni fognak az emberek. De hogy ez a lelkesedés minél tisztább és minél őszintébb legyen, — ezért kell a város hadiadóját úgy nyélbe ütni, hogy minden részében igazságos és méltányosan alakuljon. Hogy egy csöppnyi zuglódás, egy lehellet elégedetlenség setapadjon ahhoz a szent célhoz, amelyért, egyéb áldozataink mellé, ezt is készséggel hozzuk meg.

Schreyer Simon

vitézségi érme.

(A kalandos aradi artista a harctéren.)

az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

Schreyer Simon, az aradi származású és kalandos életű artista, ebben a csodákat művelő háboruban a przemysli harcok egyik hőseként szerepelt és egy megbízható forrás szerint kitüntetésként kapott. Ismeretese az aradiak előtt a változatos életű embernek hányattatásai, aki majd Spanyolországban mint torreador, majd valamely más európai nagy városban, mint színpadi énekes, végül itthon mint kellemes modoru elbeszélő tűnt fel, az említett forrás szerint Przemysl ostroma alkalmával a körültekintésnek, a leleményességnek, az okosságának, annyi tanujelét adta, hogy ma vitézségi ezüstérem díszíti a mellét, amelyet maga Kuzmanek tábornok, Przemysl várpáncsnoka tüzött mellére nagy ünnepség közepette az ezred, zászlóalj és századparancsnokának a jelenlétében október 15-ikén, mindjárt Przemysl felszabadítása után.

Erdemet erre mint járőrparancsnok szerzett. Október 5-ikén küldötték ki őt egyik nyugati védőerőből figyelőjárőrnek az ellenség megfigyelésére.

Erdemet erre, mint járőrparancsnok szerzett. Október 5-én küldték ki valamelyik nyugati járőrnek az ellenség megfigyelésére. Késő délután ment ki, hogy a parancsban megjelölt helyről végzze nyolc emberével az ellenség megfigyelését. Mire azonban a fixírozott hely közelébe ért, az már az ellenség hatalmában volt. Így azután ő maga választott ki magának megfelelő megfigyelő helyet. Még pedig ugyancsak jól. Mennyire jól, az kitűnik abból, hogy csakhamar észlelte, hogy egy közeli falut és a mellette elterülő erdő szélére megszállotta az ellenség, avval a nyilvánvaló szándékkal, hogy ott éjjelezen is. Erre rögtön ment a jelentés és a mi tüzésünk este tíz órakor megkezdte a megfigyelt két hely bombázását, amely reggelig folyt, óriási veszteséget okozva az ott táborozó oroszoknak.

Másnap jelenthette további megfigyelését, azt tudniillik, hogy ezek a csapatok elhúzódtak másfelé.

Október 7-én délután beállított Schreyer a parancsnoksághoz egy foglyul ejtett orosz altisztet. Ennek az elfogása úgy történt, hogy látott az ő megfigyelő helyéhez egy, az övéhez hasonló nagyságú orosz járőrt közeledni. Erre Schreyer a maga embereit elbujtatta s mikor az oroszok mintegy 30 lépésre közeledtek, embereivel előugrott, lövésre készen tartott fegyverrel. A muszkák a meglepetéstől egy pillanatra megdermedtek, a járőrparancsnok ledobta a fegyverét és megadta magát, a legények pedig, amint felocsúdtak az ijedségtől, megfutamodtak.

Október 8-án délután 1—2 óra között újra beállított a parancsnoksághoz három orosz foglyul. Ezeket ugyanazon módon ejtette foglyul, mint az előbbi. Egy az övéből nagyobb orosz járőr emberei voltak ezek. A többiek megszálltak. De ezek után nem lövöttek, mert tudta, hogy a közelben nagyobb orosz csapat van és a lövésekkel csak elárulná megfigyelő helyét.

Mikor ezeket a védőkörzet-parancsnokló tábornok megtudta, azonnal utasította Schreyer ezredparancsnokát, hogy kitüntetésként javaslatot terjesszen

szen elő. Este, mikor a segédtsírt épen bevitte a tábornokhoz a kitüntetésként javasolt aktát, Schreyer ismét három orosz fogollyal jött, akiket a már kétszer sikeresen bevált módon fogott el...

A háborús London.

(Mivel mulatnak az angol lapok? — Szemelvények a britt sajtóból.)

Lázadó bajorok.

(Francia foglyokat szökni hagynak.)

Osztfende, szeptember 19.

A bajor csapatok engedetlenségéről és a poroszokkal való összetűzéséről szóló hírek oly nagy számmal jönnek, hogy lehetetlen őket figyelemre nem méltatni. Sok apró incidenst jelentettek már a bajorok lázongásáról, de a legkülönösebb esetet Brüsszelből hozta tegnap a Timesnak egyik tudósítója. Azt jelenti ugyanis, hogy hat teljes katonavonatot megtöltő francia hadifoglyot bocsátottak szabadon lázadó bajor őrzőik...

A kiszabadultak száma körülbelül nyolcezerre rug. Semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy ezen jelentésnek adatai igazak és hogy tényleg a legmesszebbmenő engedetlenség jelei mutatkoznak a bajorok között. Sokan vonakodtak például egy Brüsszel fölött repülő belga repülőgépre tüzelni. Négyeszer ezekből azután porosz fedezet alatt Brüsszelbe hozták, mikor már sem övük, sem fegyverük nem volt. Ugy látszik, hogy a lázongásnak főoka az, eltekintve a bajorok velük született porosz-utálatától, hogy a porosz katonák a belga királynét durván sértették, jöllehet ő bajor származású. A porosz katonák ugyanis a fenséges asszony arcképével hallatlan szemérmertlenségeket követtek el. (Times.)

Német mozik.

(Most véletlenül nincs hely számukra Londonban.)

London, augusztus 20.

Az E. N. ma egy egész csomó levelet kapott, melyben a közönség tiltakozik az ellen, hogy ellenséges tőkéseknek a pénztárcáját dagasszuk, akik azután az így szerzett pénzt minden bizonnyal ellenünk használják fel... Mondanunk sem kell, hogy ezen mozgalomhoz szívvel-lélekkel csatlakozunk és holnapi számunkban közöljük az összes német moziknak neveit, a közönség tájékoztatása céljából. (Evening News.)

Az oroszok Magyarországon.

London, szept. 30.

Az oroszok immár átérték az orosz hegy-szorost és az Ung völgyén át bejutottak a „magyar”-ok országába. Egy másik orosz hadoszlop pedig Sanoktól kiindulva közeledik a Dukla szoroshoz, melyen át a muszkák 1849-ben vonultak Magyarországra...

Ezen mozdulatot az oroszok valószínűleg minden nehézség nélkül végre is fogják hajtani. A honvédek, a magyar nemzeti csapatok, melyek neki ellenállanak, sorkatonákból állnak ugyan, de minden valószínűség szerint nem lesznek képesek egy határozott Budapest elleni előnyomulásnak útját állani. A Tisza eredetének hegyes-völgyes vidékén főképpen ruthének és szlovének laknak, kik örömmel fogják majd az oroszokat fogadni. Az alföldi

magyarok véleménye persze más, de ahhoz semmi kétség nem férhet, hogy az orosz sereg könnyen elérheti most már Budapestet, amikor csak kívánja. Érdekes felemlíteni, hogy — öreg emberek tanúsága szerint — az oroszok 49-ben Magyarországon roppant jól viselkedtek. Mindenütt készpénzzel fizettek, nem követtek el semminemű kegyetlenkedést s kiváló reputációra tettek szert, melyre még ma is örömmel gondol a magyarság. Görgey, a magyar generális, ki seregének maradványai-val az orosz előtt Világosnál lerakta a fegyvert, még ma is él és Budapesten lakik. (Times.)

Szerbia osatlakozik az ententehez.

Nis, szept. 19.

Az itteni hivatalos lap jelenti, hogy Szerbia nem fog külön békét kötni és az ententétől különváltan nem fog tárgyalásokba bocsátkozni.

(Egyben kijelentjük, hogy lapunkban szerb hazafias szempontból az angol nyelvben eddig használt Servia szó helyett „Serbia” fog állani, a szerbeknek a „v” betű iránt érzett ellenszenv miatt.) (Times.)

Berugott németek.

Páris, szept. 17.

Mialatt a németek Calenst megszállva tartották, hatalmas üzletekbe törték be puskákkal. A tisztek ékszerészüzleteket fosztogattak és borospincéket ürítettek ki. Mérföldetlen mennyiségű pezsgőt is ittak össze. Mikor a francia csapatok visszatértek a városba, roppant sok holtrészes német tisztre és katonára akadtak. (Daily Telegraph.)

Német a német ellen.

Páris, szept. 17.

Egy század tiszte, ki most Troyesban hadifoglyunk kijelenti, hogy a németek éjjeli támadásaik alkalmával gyakran egymásra tüzeltek. A legkellemetlenebb tévedések fordultak elő Belgiumban. Malines közelében német tüzéség teljesen megsemmisített egy porosz ezredet. Egy határszéli városban pedig a 28-ik német gyalogezred két százada rohant egymás ellen mindegyik azt hívén a másikkól, hogy a 107-ik francia gyalogezred. Mindkét hadosztály hőiesen harcolt és súlyos veszteségeket szenvedett. (Times.)

Az osztrák hajóhad vesztesége.

Páris, aug. 22.

Hivatalosan jelentik Párisból, hogy az Adriai tengeri harcban Zrinyi, a nagy osztrák hadihajó elsüllyedt, miután a francia hajóhad második lövege szembe találta. A Zrinyi a Lord Nelson típusu hajókhöz hasonlít és sok hadi tekintély az első Dreadnoughtokkal egy rangba helyezi. A hivatalos jelentés azt is kiemeli, hogy az osztrákok Antivári bombázása alkalmával roppant nagy kárt tettek olasz tulajdonban és értékekben. (Pall Mall.)

Ausztria új ellensége.

Okt. 10.

Rómából jelentik, hogy naponta tízezer kolera-eset van Magyarországon. A lakosság mindenünnen menekül, de a lapoknak nem szabad egy szót sem írni a járványról. (Times.)

Ifj. Tolnai János.

A harcbaszálló török hadsereg.

(Ujjászervezés a balkáni háború óta.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

Ma érkezett táviratok szerint, a törökök már megkezdtek a szárazon is a háborút a Kaukázusban támadóan fellépő oroszokkal szemben. Az új török hadseregről egy katonai szakember a következőket mondja:

A balkáni háború kitűnő iskola volt a török hadseregnek, mert megismerték a hiányokat, a gyengéket és utána teljes reorganizáció, ujjászülés következett, amelynek főössége a háborúban is helyét megállott és mint hadügyminiszter is kiváló művelt Enver pasa lett. Egy német katonai misszió Liman von Sanders porosz tábornokkal az élén jött Konstantinápolyba, hogy a török haderő reformját végrehajtsa. Ámbár már azelőtt is gyakran voltak Törökországban német katonai instruktorok, akiknek sorában több kiváló nevű és nagytekintélyű katonát találhatunk, de az előbbeni török uralom alatt ezeknek tevékenysége nagyon szűk korlátok között mozgott. Joguk volt a szembezők hiányok megszüntetésére javaslatokat tenni, de nem volt hatalmuk, hogy ezeket meg is valósítsák. A legtöbb gondolat írott malaszt maradt. Ennek szomorú eredménye a balkáni háború első felében mutatkozott, azonban kinyílt a török kormány szeme, belátta, hogy ez így tovább nem mehet és gyökeres változásra határozta el magát. A háború után közvetlenül meg is történt a reorganizáció, úgy, hogy a hadsereg ma ismét régi, magas szintjén áll. A reformok részletei nem szivárogtak ki. Nem ismeretesek a hadi beosztás, valamint az egyes haderők összetétele.

Loebell Jahresberichten című folyóirata szerint, valamint Welthe hadseregalmánachja szerint a török hadsereg békében tizenhárom hadtestből és két önálló hadosztályból áll, és az egész haderő négy hadseregfelügyelőség alá van rendelve, amelyeknek székhelye Konstantinápoly, Erfindjan, Damaszkusz és Bagdad. A török hadseregben nincsenek dandárok, hanem minden hadtest három hadosztályból, minden hadosztály három ezredből, minden ezred három zászlóaljból és egy gépfegyver századból áll, továbbá minden hadosztálynak van egy lövész-zászlóalja, egy tüzérezrede és minden hadtestnek egy-két lovasezrede. A békélszáma az aktív csapatoknak 17.000 tiszt, 250.000 legény, 45.000 ló, 1500 ágyú, 430 gépfegyver.

A védkötelezettség általános és pedig huszonnégy évig tart, a 21. életévtől a 45-ikig. A tényleges szolgálat (Nizam) három év. A tartalék (Ichtiat), hat év, a honvédség (Redif) kilenc év, népfelkelés (Musztafic) hét esztendő. A tartalék és a honvédség rendszeres fegyvergyakorlatokat tart. A gyalogságnak 7.65 milliméteres Mauser ismétlőfegyvere van, törbajonettel, öt patronnal, a három patronlaskában, vagy a két patronvben százhusz töltényt visz magával a lövész. A municiócszopban minden fegyverre száznyolcvan patron, úgy, hogy egy fegyverre rendszeres körülmények között háromszáz töltény jut. A tartalék és honvéd formációk még öregebb fegyvereket használnak, a 9 és fél milliméteres Mauser ismétlő fegyvert, törbajonettel, kilenc patronnal, valamint egy 11.43 milliméteres Henry Martini típusú fegyverük is van. A tábori tüzérség Krupp rendszerű hét és fél centiméteres gyorstüzelő ágyúval van felszerelve, az ágyú visszafutó csövű. Van továbbá 8.7 centiméteres Kruppágyú

1873-as és 7.85 centiméteres Krupp ágyú. 1883-as a lovasütegeknek, valamint tizenkét centiméteres tábori tarack, 1892-es mintájú. A vartüzérség ágyúi igen különböznek. Egész régi modellek mellett vannak teljesen újak, ez utóbbiakat a balkáni háború idején szerezték be, főleg tizenöt és tíz és fél centiméteres gyorstüzelő tarackok.

A török hadsereg reorganizációja főként a mozgósítás egyszerűsítésére és javítására, európai kiképzésre és vezénylésre, valamint a felszerelés és felfegyverkezés javítására, végül az élelmezés és lőszerpótlás rendezésére terjedt ki. A balkáni háborúban különösen az utóbbi

kettőnek hiányossága tűnt ki és ez volt az oka, hogy a rosszul élelmezett éhező katona, akinek azonfelül még nem is volt elég lőszer, alul maradt. Minthogy ezek a hibák ma már ki vannak küszöbölve, bizonyos, hogy a török katona, aki természeténél fogva kitűnő katonai tulajdonságokkal bír és a régebbi háborúkban, különösen a védelemben nagyszerűen bevált, most ismét katonai teljesítőképességének magaslatán áll. A balkáni háború után a hadsereg minden részében kettőzött erővel dolgoztak és a török hadsereg most tekintélyes hatalmi tényező, amelynek akciója nagy eredményeket ígér.

Szabács újabb elfoglalása.

— A szerb sereg pusztulása. — Tönkrevert ezredek. — Repülőgépeink Antivári fölött. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 3.

Vasárnapról hétfőre virradó éjjel a Száván átkelt csapataink rohammal bevették Szabácsot és ezzel a Szabács-Lesnica-vasutvonal a mi kezünkbe került. A szerbeket valamennyi hadállásukból kiverjük, a legyőzött sereg most Valjevo alatt gyülekezik, de az éhségtől és járványtól megtizedelt, már hiányos felszerelésű csapatok aligha bírnak itt nagyobb ellenállást kifejteni.

Tabanovics elfoglalása szombaton Szerbia szívébe nyitotta meg az utat és most már csak idő kérdése, hogy kiverjük a szerb a csapatokat a déli hadállásokból is. Ezután megkezdődött az előnyomulás Szabács felé. Nehéz tüzérségünk gránátosot bocsátott a szerb városra. Fél napig tartott a rendkívül heves ostrom, amely hatalmas győzelemünkkel végződött. A szerbeket betonsáncokból huszondt kilométernyi területen kiverjük, ütegeink rémes pusztítást vitt véghez, egész sorok omlottak össze az irtózatos tűzben és estére a szerbek vad futásban vonultak vissza Zerovác felé.

Szabács ostroma vasárnap hajnalban kezdődött el. Klenak felől ütegeink dolgozták meg a már egyszer rommá lőtt várost, Tabanovics felől gépfegyvereink ontották a tüzet és szinte végigsöpörték a szerb seregeken. A szerbek egyik lövészárkot a másik után hagyták el pánikszerű futással és amint kiverjük őket egyik hadállásukból, a gyerekek és asszonyok által már előre elkészített sáncokba vetették magukat. Ezek a betonsáncok nehezítették meg a győzelem gyors lefolyását. Kitűnően elkészített földhányások ezek, amelyek alja betonnal van kiépítve, elől van a földfedezék, a melyre fatörzsöket, galyakat és bokrokat helyeztek el. A betonsfalba furták a lyukakat és innen lövöldöztek Mauserikkel a mi katonáinkra a szerbek. A nehéz tüzérségnek kellett ágyuzni Szabácsnak a Száva felé néző hadállásait, oldalról a monitorok ágyuztak szakadatlanul. Olyan erős volt az ágyútűz, hogy a harminc kilométerre eső Mitrovicára is el lehetett hallani. Délután négy órakor Szabácsot a szerbek kiűrtették. A városban nem maradt más, mint néhány elszánt komitási, amely várta bevonuló csapatainkat, hogy aztán orvul rátámadjanak hős katonáinkra. A komitások azonban az egyszerű tévedtek. Nem úgy volt, mint augusztus 14-én, amikor el tudtak rejtőzni a városban. Most tüzérségünk folytatta az ágyuzást és kisöpört Szabácsból minden élő.

Este bevonultak csapataink az ostromlott városba. A templom rommá volt lőve, a legtöbb ház, mely a korábbi harcokban épen maradt, leégett a nagy gránátosokban.

Az utcákon tucatjával feküdtek az elesett szerb katonák. Csak halottak feküdtek, a sebesülteket a szerbek még menekülésük közben elszállították a tűzvonal mögé. Rajvonalaik zárt sorokká fejlődtek és megszállták a város minden pontját, más részük pedig követte a szerbeket kilométerekre a városon túl.

Az utolsó csapattal két zenekar is vonult be Szabácsba és a késő éjszakai órákig szakadatlanul játszott a Rákóczi-indulót és a Prinz Eugen-marschot. Szabács körül Sch. és P. tábornokaink gándarai tüntették ki magukat különösen. Mindkét hős tábornoknak Szabács ostroma közben adta át a hadseregaranysnok a hadi-ékitménnyel diszitett Lipótrendet.

Szabács elfoglalásával a miénk lett Maesva egész vidéke. A Marktstrasse vasuti vonalát a mi csapataink bírják és kedden hajnalban már ezen a vonalon túl is folytattuk az offenzívát. Honvédhuszáraink lépték át először a Lesnica-Szabács közti vonulat és felderítő szolgálat közben nagy vidéket járnak be. A járőrök messzi vidéken nem találtak ellenséges reguláris csapatokra. Csupán a komitások rejtőztek el az erdők között és küldöttek golyókat az elvonuló huszárok felé. Természetesen az orvítámadást huszáraink nem hagyták bszakadatlanul és a komitások életükkel fizették meg támadásukat.

Gépfegyverek, ezernyi puskák kerültek a mi birtokunkba és ezenfelül még ezernyolcszáz szerb katonát ejtettünk foglyul.

Kimerült a szerb hadsereg.

Nis, november 3. A Tribunanak jelentik: A Száva partjáról érkező utolsó hírek már nem oly optimisták, mint az eddigi jelentések. A szerb hadsereg kimerültsége, a súlyos veszteségek, melyek az országot a harcban érték, az anyagiak hiánya és különösen a nagy ellenséges haderők felhalmozódása a határon igen szomorú következményekkel járnak Szerbiára nézve.

Antivári bombázása a repülőgépekről.

Rómából jelentik: Cetinjéből érkező jelentések szerint Antivárit kilenceszer bombázták a monarchia hadipilótái.

Felrobbant a belgrádi lőporraktár.

Pancsováról jelentik a Magyarországnak: Belgrádból tegnap este menyörgésszerű robbanás hallatszott. Valószínűnek tartják, hogy a belgrádi lőporraktár repült a levegőbe.

Inog a francia front.

— Sikeres német támadások Soissonnál. — Nieuportnál árvízzel harcoltak a szövetségesek. — Vilmos császár a harctéren. — Joffre kétségbeesett proklamációja. —

Távirati tudósítás.

Berlin, november 3.

Berlin. A német nagy főhadiszállás közli ma délelőtt: Nieuporttól délre áradások minden hadműveletet kizárnak. Csapataink elárastott területről minden veszteség nélkül elvonultak.

Ypres elleni támadásaink tovább haladnak. Több mint 2000 embert, löbbnyire angolokat elfogtunk és több gépfegyvert zsákmányoltunk.

Royetól nyugatra elkeseredett, mindkét részre veszteségteljes harcok folytak, amelyek azonban az ottani helyzetben nem idéztek elő változást.

Jó siker koronázta támadásunkat az Aisne mentén Soissontól keletre, hol csapataink ellenség leghevesebb ellenállásával szemben is több nagyon megerősített hadállást rohammal bevettek. Elfoglalták Chavonnettest és Souport-ot. Több mint 2000 francia foglyot ejtettek. Három ágyút, négy gépfegyvert zsákmányoltak. A soissoni székesegyház mellett franciák egy nehéz üteget állítottak fel, melynek figyelőjét a székesegyház tornyán felismertük. Ilyen eljárásnak, melyben már-már rendszert kell észlelnünk, következménye nyilvánvaló.

Verdun és Toul között a franciák többrendbeli támadását visszavertük. Franciák részben német köpenyt és sisakot viseltek.

Vogezekben Markirch körül franciák támadását visszavertük, mire csapataink ellentámadásba átmentek. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Vilmos császár a harctéren.

Róma, november 3. Párisból jelentik a tribunának: A „Daily Mail” értesülése szerint Vilmos császár jelenleg Franciaországban tartózkodik, ahol az összes hadmozdulatokat intézi. Tegnap a szász királlyal autókirándulást tett a harctérré, személyes megjelenésével és szavával bátorítva katonáit.

Inog a francia front.

Zürich. (Táviróda.) A Bund haditudósítója szerint, aki a francia seregeknél tartózkodik, a francia front érzékeny pontjai nem sokáig tudnak már ellentállani.

Joffre proklamációja.

Milanó. (Táviróda.) Párisból jelentik: Joffre tábornok generalisszimusz proklamációt intézett a lakossághoz.

— Vessetek, arassatok — írja a generalisszimusz kiáltványában — isten tudja: milyen sorsa lesz Franciaországnak.

Francia repülőgépet lőttek le Essenben.

Berlin. (Táviróda.) A Post jelenti Essenből: Egy francia repülőgépet, amely német zászlóval és vörös kereszttel Essen fölé merészkedett, leleplezték és öt lövéssel lelőtték. (Essenben vannak a Krupp-féle híres ágyúöntödék. A francia repülőgép valószínűleg ezeknek szánta látogatását.)

Harcok a tengeren.

Róma, november 3. Amsterdamból jelentik a „Telegraph”-nak, hogy déltájban Kidketől északi irányban erős ágyuzást hallottak, amely 45 percig tartott. Az ágyuzást 12 óra múlva ismét hallották. Azt hiszik, hogy heves tengeri harc folyik.

London: (Münchenen keresztül.) Grimsyben egy angol gőzös aknán elpusztult. A legénységből összesen nyolcan menekültek meg.

Kopenhága: (Táviróda.) Londonból jelentik: A Hermes cirkáló elsüllyedésénél két ember meghalt, kettő megsebesült, negyven eltűnt.

Berlin: (Táviróda.) A Berliner Neueste Nachrichten jelenti Rotterdamból: Ostendénél a német nehéz ágyúk lövedékei két angol hajót súlyosan találtak.

Elfogott angol hajók.

Berlin. (Táviróda.) Parából (Brazília) jelentik: A Karlsruhe német cirkáló ujabban egy belga és két angol hajót zsákmányolt. Az elfogott legénységeket az Assumption német gőzös idehozta.

Csingtau ostroma.

London. (Táviróda.) Shangaiból jelentik: Csingtau bombázása tart. A kikötő petróleumtartályait a lövedékek felgyújtották. A petróleum óriási lánggal ég.

Hadiszervásárlás Amerikában.

London. (Táviróda.) Washingtonból jelentik: A Morningpost írja: A hadviselők Iszák-amerikában nyolcszáz millió márkáért hadiszert rendeltek.

Elesett és hadifogságba került tisztek: A hivatalos veszteségkimutatás 42. száma szerint a következő tisztek haltak hősi/halált: Bagi Miklós hadnagy 19. gy.-e., Bieber Miklós tart. zászlós 61. gy.-e., Bier Ottó főhadnagy 61. gy.-e., Boér Zoltán tart. zászlós 61. gy.-e., Dautsch Albert tart. hadnagy 94. gy.-e., Garai Viktor zászlós 61. gy.-e., Kollig Adám százados 61. gy.-e., Lang Mór tart. hadnagy 81. gy.-e., Linser Emil százados 64. gy.-e., Miskolczy Árpád százados 19. gy.-e., Pinsker Frigyes tart. hadnagy 81. gy.-e., Polke Alfréd tart. zászlós 81. gy.-e., Pretz József százados 19. gy.-e., Rohrlisch Jakab tart. hadnagy 61. gy.-e., Slechta Róbert százados 94. gy.-e., Solymossy Gábor báró tart. zászlós 16. huszárrz. Szombath Zoltán hadnagy 19. gye. Turi Dénes tart. kadét 19. gye. Zabeca Alajos főhadnagy 19. gye. — A hadifogságba került tisztek a következők: Karesch Imre tart. kadét 63. gye. Meixner Rudolf zászlós 24. gye. megsebesült. — A hivatalos veszteségkimutatás 43. ik száma a következő megsebesült és elesett magyar ezredek-nél szolgáló tisztekről számol be: Bauer Dezső 48. gy. e. tartalékos hadnagy megs. Boda Béla 72. gy. e. százados megs. Gedeon Richárd 72. gy. e. tartalékos hadnagy megseb. Kis Elemér dr. 48. gy. e. zászlós megseb. Komlós Richárd 72. gyalogezredbeli tartalékos hadapród megs. Künert Ferenc 72. gy. e. tart. hdpr. megs. Mathes Vilmos 72. gy. e. százados megs. Oslányi József 48. gy. e. hadnagy megs. Polzer Károly 72. gy. e. tart. hadnagy meghalt. Riedl János 72. gy. e. tart. hadnagy megs. Russmann János 72. gy. e. hadnagy megs. Sonnenfeld János 72. gy. e. tart. had-

nagy meghalt. Stiegler Hubert 48. gy. e. hadnagy meghalt. Schwertner Károly 72. gy. e. zászlós megs. Székely Ignác 48. gy. e. zászlós megs. Tompa Gyula 72. gy. e. tart. hdpr. megseb. (A tűzvonalban tartózkodók.) Vicari János 72. gy. e. tart. hdpr. megs. Vidor Lajos 72. gy. e. tart. zászlós megs. Vukovác Gyula 72. gy. e. hadnagy megs. Weiss Sámuel dr. 72. gy. e. tart. hdpr. meghalt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Fehér kabarét, Riadó, Disznótörő Lipótvárosban, A Timókok zsúrja.

Csütörtök: Ugyanez.

Péntek: Napsugárkisasszony, új operetta.

Szombat: Ugyanez.

* A színház hírel. Napsugár kisasszony, Báró Rotsild operettje kerül pénteken először színre. A darabnak nemcsak finom, fülbemászó, szép zenéje van, hanem rendkívül mulattató, szellemes szövege, a darab Amerikában játszik. A főszerepeket nálunk Pataky Vilma, Rontay, Hempel, Fülöp I., Kiss Marcsa, Benkőné, Győző, Járny, Bonár Gy., Polgár Sándor, Virág stb. — Ma és holnap, szerdán és csütörtökön a színházban nagy hangverseny és kabarédarabok. Az előjelek szerint téli ház lesz.

* A Vörös Kereszt estélyi műsora. Egyedül áll az a műsor, amelynek az aradi közönség november 8-án részese lesz. A magyar irodalom legkiválóbb képviselői: Herczeg Ferenc, Bródy Sándor, Abrányi Emil, Kiss József és Molnár Ferenc magasan szárnyaló lelkek egész poézisét öntötték azokba az apróságokba, amelyeket egy szerves egésszé Ivánfi Jenő, a budapesti Nemzeti Színház ihletet művésze alkotott s melyet az ő felülmúlhatatlan művészetével előad. A zenei része a programnak így alakul: Schubert-Wilhelmi: Ave Marie. Paganini-Wilhelmi: Introduecion. Téma és variációk. Sarasate: Czigánytáncok. Hegedűn előadja: Wein Magda hegedűművész. Polónyi Elemér: La mer. Diczl Oszkár: Székőkutnál, előadja: Diczl Oszkár zongoraművész. Jegyek Seherhag H. és fia cégnél 4, 3, 2, 1, 1.50 korona és 50 fillér árban válthatók. Kértnek azok, akik jegyeket előjegyeztek, hogy azokat átvenni méltóztassanak. Felülfizetéseket köszönettel vesz és hirtapilag nyugtáz a Vörös Kereszt.

* Halálszikla. (Új háborús ciklus az Apollóban.) Változatos s gazdag új műsort mutat be szerdán az Apolló-színház. Mint az Apolló minden műsorát, úgy ezt is háborús aktualitások vezetik be. Az Apolló-színház, mint már említettük, lefoglalta a maga számára a legérdekesebb harctéri felvételeket, amelyeket nyomban a megjelenésük után bemutat a publikumának. A híres Eikó-filmgyár által készített rendkívül érdekes felvételeket mutatja be legközelebbi műsorán az Apolló-színház. A szerdai új műsoron a háborús aktualitásokon kívül bemutatásra kerül a Halálszikla, ez az idegizgató dráma. A költő szíve című megható dráma és Az ifjuság diadala című ragyogóan szellemes vígjáték.

* Nóra. — Az oroszlánszelidítő bosszúja. (Két nagy sláger az Urániában.) Egy szegény leánynak sorsa megható, megindító vonásokkal van esetenve az Uránia mai nagy slágerében. A szenzációs dráma gyönyörű jelenetekben mutatja be a szegény nevelőnő történetét, kit ideoda vet a sors, míg a sok balsors után végre megpihenhet. — Hiteles felvételek a felszabadított Przemyslből az Urániában. Az előrenyomuló seregeink által nemrégén felszabadított Przemyslből egy pár igen érdekes felvételt mutat ma be a színház. A várból tömegesen szállítják el az ostrom alatt elfogott oroszokat, felvételünkön egy pár ilyen szállítást látható. — Háborús karrikaturák III. sorozata az Urániában. A nemrégén olyan nagy sikert aratott karrikaturák további sorozatát mutatja ma be a színház, melyeket a már ismert kitűnő szellemes rajzoló művész vet előttünk vászonra.

* Nagy dzsungel-dráma az Apollóban. Az idei mozszezón egy legnagyobb slágerét: Az arany scarabeus dzsungel-drámát pénteken mutatja be az Apolló-színház.

Két napig negyvenkét centiméteres mozsarak tűzében.

— Egy antwerpeni erőd ostroma. — A Wavre St. Catherine tisztje. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, november 3.

Az Amsterdamer Algemeen Handelsblad legutóbbi számában egy belga tiszt, aki Antwerpen kiürítése után hollandi területre menekült, élénk színekkel írja le az antwerpeni erődök egyikének: Fort St. Catherine Wavre-nak a kapitulációját. A belga tiszt elbeszélése különösen kiemeli a nehéz német mozsarak működésének rettentő hatását.

— Szeptember 29-én délután egy óra felé — írja a belga tiszt — borzalmas süvöltést hallottunk, majd pedig rettentő dördülést. Az egész erőd megremegett: az első negyvenkét centiméteres gránát ott csapott le erődünk előtt. Ezzel kezdetét vette az erőd elpusztításának lassu, de könyörtelen munkája. Teljes lehetetlenség még megközelítően is képét adni annak a pusztításnak, amit ezek a lövegek okoznak. Fél háromkor örületes csattanás hangzott föl: a második negyvenkét centiméteres lövedék keresztülzakította a három méteres betonboltozatot és olyan rést ütött benne, hogy a nyíláson egy villamosvasuti kocsi kényelmesen keresztülmehetett volna. Kis idő múlva a harmadik ilyen óriásgránát a középű erődöt találta. Két embert eltemetett itt az omladék és mi még csak nem is mehetünk a segítségükre.

— Így tartott az ostrom tovább is. Minden lövés talált. Az erődparancsnok tanácskozássra hívott bennünket, hogy megállapodjunk a teendőkben. A németek ilyen ágyútüze a biztos halált, biztos pusztulást jelentette. Jelentést küldtünk helyzetünkről az ezredesnek. Az erőd acélkapui bezáródtak a jelentés vivője mögött és mi ott maradtunk a sirbolyának is beillő acél és betonépületben, amelyre estig zuhogtak a lövések. Este végre elhallgatott a borzalmas ágyúzás. Az erőd boltozatain hét óriási üreget ütöttek a negyvenkettes gránátok, számos ágyunk elpusztult, négy halottunk két sebesültünk volt, de igen sok katonánk egyszerűen eltűnt: a beomló falak elkövethetetlenül eltemették a szerencsétleneket. Nem bírom leírni azokat a szívet tépő jeleneteket, amelyek az erődben lejátszódtak. Az irtózatnál több volt már ez!

— Odakünn az éjszakában tovább folyt a harc, dörgött az ágyuszó, de a mi erődünket nem háborgatták. Ezt a szünetet arra használtuk föl, hogy előkészületeket tettünk a végső támadás fogadására. Este nyolckor — utoljára — megérkezett a tábori postánk. Átvettük a küldeményeket és elküldtük leveleinket. Utolsó istenhozzádot mondtam levelemben enyémnek, hazaküldtem minden holmimat, csak a legszükségesebb ruhadarabokat tartottam magamnál. Azután pihenni próbáltam és éjfél körül fél négyig aludtam is, természetesen teljesen fölöltözve. Hajnalban tiszta fehérneműt váltottam, egy kerty kávé ittam, azután kezdődött a várakozás.

Hat óra felé ezután újból jöttek a borzalmas gránátóriások... Félig eszméletlenül álltuk az ostromot és képtelenek voltunk a cselekvésre. Köröskörül összeomlott minden. Az erődötől egész darabokat szakítottak ki a német lövedékek. Éreztük, hogy a végét járjuk a félelmes ostromnak. Egyes emberek félőrieten menekülni próbáltak. Revolverrel a kezemben a félig bedőlt bejárat elé álltam és kényszerítettem a legényeket, hogy az erőd-

ben maradjanak. Az erőd megmaradt legényei és tisztjei ezután egy még épségben levő épületszárnyba húzódtak vissza. Egyedül maradtam. Tíz méterrel odébb állt altisztem a legényeivel, de a romok elválasztották tőlem. Minden lövés után, amely erődünket találta, átkiáltottam hozzá:

— Ne engedjen ki az erődből senkit!

— Jól van hadnagyom — válaszolt mindannyiszor aggódalmas, de azért elszánt hangon az altiszt.

Tíz óra tájban ismét jött egy óriási gránát. Hallottam tompa zuhanását és a már megszokott földrengéshez hasonló rázkódást.

— Mit, most sem történik semmi baj! — dörögtem magamban biztatóan.

De abban a pillanatban köröskörül mezdörgő robajjal bomlottak a falak. Az altisztem örvénylő kísértetként hasonlóan véresen, hadonászva rohant el mellettem. Óriási, perzselő lángnyelvek csaptak felém. A löporos kamránk repült a levegőbe! Érezttem, hogy itt veszte vagyok és ösztönszerűen menekülni próbáltam. Hiábavaló fáradság volt. A végtelennek tetsző lángtenger körül vett és a rettentő légnyomás odasújtott az acélajtóhoz. Föltápáskodtam, hogy egyenesen állva nézzek szemébe a halálnak. Hajam és ruhám meggyulladt. Kezemmel a szememet takartam el védően és visszafolytottam a lélegzetemet, hogy a robbanás mérges gázait ne szívjam be. Hiába! Már érezttem, hogy fulladozok és az irgalmatlan hőség a tudómetégeti. Ez itt a vég! Térdre rogyva suttogtam:

— Uram istenem, én édes istenem!

A robbanás gázainak heves áramlása fölzakította közben az acélajtót. Négykézláb odaosusztam és kivergődtem a reámomló törmelkek közül a szabad levegőre. Egyelőre megmenekültem. Gránátok és srappellek esője hull körülöttem, de az Isten szabad, tiszta ége alatt vagyok újra! Erődünk parancsnoka szedett föl a földről, mint egy gyermeket az ölben vitt biztos helyre. A bombázás tovább is tartott, de az a fal, amely bennünket védett, sértetlen maradt.

Fél öt tájban délután parancsot kaptunk, hogy hagyjuk el az erődöt. Ez a parancs mutatja legjobban, hogy mennyire tarthatatlan volt már a helyzetünk, mert hiszen talán sohasem fordult még elő, hogy egy erőd parancsnokának erődje elhagyására adjanak parancsot. Két fiatal katona vitt ki az erődből. Nem tudtam gondolkozni és gépiesen engedelmeskedtem egyik hadnagy barátomnak, aki karóra-gadva futásra kényszerített. Minden erőmet összeszedve vergődtem keresztül a romokon és lángokon, szakadatlanul hulló gránátok és srappellek záporán. A két ember, aki futásomban támogat, vagy inkább vonszol, már odább akart állni, de parancsszó hangzik:

— Előbb a hadnagyot vigyétek, azután mehetek!

Szó nélkül engedelmeskedtek és tovább vonszoltak Antwerpen belső védőöve felé. A németek megfigyelő léghajójukból jól látták menekülésünket és gránátzáport küldtek utánunk az útgelekből. Emberfeletti, irtózatossárc harc volt ez!

Harctéren elesett temesmegyei ügyvéd.

(Az aradi fogolyzárltmányok parancsnoka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Pancsova, november 3.

Török Lajos perlaszi ügyvédet szomorú eseményről értesítették: fia Török Kálmán dr. perlaszi ügyvéd, a 70 ik gyalogezred tartalékos hadnagya, az északi harctéren orosz golyótól találva szeptember 8-án a Saska-Horvosana-Vjelka közötti ütközetben hősi halált halt. Török Kálmán dr. izig-vérig katonának, lelkiismeretes tisztnek bizonyult és kiváló tulajdonságait csakhamar felismerte felettes katonai parancsnoksága is.

A pétervárad várparancsnokság augusztus 18-áról kelt 24. számú parancsában, tehát még a háboru elejéről való, Grzywinsky vezérőrnagy várparancsnok aláírásával a következő dícsérő elismerésben részesítette Török Kálmánt:

— Török Kálmán dr., a 70 ik gyalogezred tartalékos hadnagya, eddigi alkalmaztatásában kitűnően megfelelt, mint Aradra küldött fogolyzárltmányok parancsnoka a legjobban bevált és mint járőrparancsnok kimagasló, mintaszerű ambíciót mutatott. Ő olyan katonatiszt, aki személyes csüggedhetetlen példaadásával alantasainak a köteleességtudó katona legjobb példaképét mutatja és kitűnő befolyást gyakorol alantasaira. A legutóbbi két napon majdnem megszakítás nélkül járőr-szolgálatban állott, amelyhez való vezényeltetését önmaga kérte. Én Török dr. tartalékos hadnagynak a várparancsnokság legteljesebb elismerését nyilvánítom.

Később Török dr.-t az északi harctéren vezényelték, ahol mint századparancsnok esett el. Halálának körülményeiről M. J. községi jegyző tartalékos zászlós értesítette a mélyen sujtott apát.

— Nagy és végtelen fájdó köteleességet teljesítek — írja levelében — amidőn apai szívét mélyen sujtó hirt kell, hogy közöljek. Kedves fia — aki velem a 70. gyalogezredben legutóbb mint a 4-ik menetszázad parancsnoka szolgált, Saska-Komarowa és Horvosana-Vjelka között meghalt. Mintha a jó Isten jutalmazni akarta volna hősi bátorságát, nem engedte szenvedni egy percig sem.

Én a megboldogulttól alig öt-hat lépésnyire voltam, amikor a gyilkos golyó érte.

Mint jó barátja, bajtársa és most is küzdő katona sokszor juttattam sóhaj alakjában az Istenhez, ama sóhaj, hogy ha már így fiatalon kell, hogy meghaljak, irgalmazzon és adjon nekem is ilyen halált. Nem kísérlem meg, hogy vigasztaljam, de fájdalmát enyhíteni fogja az a tudat, hogy legszentebb köteleessége teljesítése közben vesztette el és a hazának legdrágább kincsét áldozta fel. Kedves fiával még Galiciában történt utazásunk alatt fogadalmat tettünk, hogy egymás hozzátartozóit a lehetőséghez képest értesíteni fogjuk, ha valamelyikünket baj ér. Eddig én is a csatatéren voltam, írószér rendelkezésemre nem állott. Most beteg kórházba kerültem, első dolgom köteleességemet teljesíteni. Felgyógyulásom után négy-öt heti szabadságot fogok kapni, szeretném felkeresni, hogy személyesen és élőszóval mondjak el mindent, de a sok utazást most nem bírom, azonban, ha bármilyen szolgálatra lehetek, készséggel állok rendelkezésére. Fogadja ismeretlenül is-Öszinte üdvözlétemet.

Két vadászfőhadnagy dekorálása az aradi várban.

— Ünneppélyesen átadott Királyi kitüntetés. — Sigmund laudis a 28. vadász-zászlóalj két hősnének. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

Fenségesen szép ünnepély folyt le ma délelőtt a vár díszterén. Két vadászfőhadnagyot ünnepelt a vadász-zászlóalj legénysége és tisztikara. A két kitüntetett von Rosenthal Tivadar és Volbert Hugó, a 28. vadász-zászlóalj főhadnagjai, az utóbbi a zászlóalj segédtisztje. A kitüntetésre szeptember 9-ikén véghezvitt hőstettükkel szolgáltak rá.

Tudvalévő, hogy szeptember 8. és 10-ike között a szerbek betörték a Szerémségbe és György herceg hadosztálya a szerb határon lévő Dolyevoi nevű szerémségi községben pusztított a Száva mellett. Csapatunk bámulatos gyorsasággal és hősiességgel rontottak az ellenségre. A 28. vadász-zászlóaljnak a Dolyevecilen garázdálkodó szerbek kiverése jutott feladatul. Mivel nem volt egy peronyi elveszteni való idejük, hat kilométert futva tettek meg Jakovoból. A szerbek egy halomnál el-sáncolták magukat és várták a mi vadászainkat. Rosenthal főhadnagy, aki akkor már századparancsnok volt, kilenc szakaszt vezényelt rémületes géptegyervertés ellen oly sikerrel, hogy a szerbek kénytelenek voltak elhagyni hadál-lásaikat és közvetlenül a falu házai közé menekülni. Ekkor ugynevezett kemény utcai harc következett, amelyben a mi katonáink győztek. György herceg hadosztályának egy részét lemeszárolták, másik részét elfogták. Az elfogottak között volt 6 komitácsi is. A falu minden házát átkutatták és az egyik házba vadászaink behívták Rosenthal főhadnagyot, aki látta, hogy hat komitácsi közül az egyik a lábán megsebesült. Az alattomos komitácsik fehér kendőt lobogtattak és kegyelmet kértek. A főhadnagy utasította az egyik altisztet, hogy a sebesült komitácsi sérülését kötözzze be. Amíg az altiszt ezt az emberséges munkát végezte, addig egy másik komitácsi hátulról a revolverével a vadásztisztet agyonlőtte. A főhadnagy ekkor tiszti revolverével lőtte agyon mind a hat komitácsit és utasítást adott katonáinknak, hogy valamennyi elfogott komitácsit akasszák fel.

A sikeres roham után Volbert főhadnagy gyönyörű lelkesítő beszédet intézett hősiessen harcoló vadászainkhoz és szónoklata végén a királyt éljette a katonákkal együtt. A beszédet végighallgatták a Dolyevoi község szerb lakói is, akik nem tudták elgondolni, hogy kit éljtenek katonáink. Azt hitték: talán az éljének György hercegnek szólnak. Péter fia azonban akkor már nem volt a községben, mert a 28. vadász-zászlóalj katonáitól kapott golyó okozta sebe visszakényszerítette Belgrádba. A zászlóaljparancsnok mindakét főhadnagyt kitüntetésre terjesztette fel halál-tmegvető vitézségükért, amely lehetővé tette, hogy hős katonáink segítségével a Szerémség egy része megtisztuljon a szerbektől. A kitüntetés rövid idővel ez előtt megérkezett. A király a két vadászfőhadnagynak a sigmund laudist adományozta a katonai érdemkereszt szallagján. A két főhadnagy a későbbi harcok folyamán könnyebb sebet kapott és Aradra kerültek. Itt kapták meg a kitüntetés hírért. Az érdemrendet ma különös ünnepélyesség keretében adták át a két hős tisztnek, ezzel is kifejezést akart adni a hadvezetőség annak, hogy nem sablonos dekorálásról van szó.

Az ünnepély ma délelőtt tíz órakor ment végbe a katonai vár díszterén. A vadász-zászlóalj összes legénysége és tisztikara, az Aradon tartózkodó összes fegyvernembeli tisztek jelenlétében folyt le. A kivonult csapatok parancsnoka Székely százados volt, aki a pótkeret parancsnokának, Baecker Adolfnak tett jelentés után négyoszlop alakba állította fel a legénységet. Baecker százados gyújtó hatású lelkesítő beszédet mondott, amely rendkívül mély hatást gyakorolt a jelenlévőkre.

— Valamennyien emlékezhetünk még arra a csodálatos lelkesedésre, — mondotta — amely áthatotta katonáinkat, amikor a zászló alá vonultak. Az a lángoló érzés, amely a zászlók alá vonulás idején hevítette valamennyiünk lelkét, megmaradt az egész háború folyamán és most is valamennyien ugyanazzal a szent érzéssel tesszünk eleget királyunk és hazánk iránt való kötelességünknek. Hadseregünk hősi elszántságának megvan az a gyönyörű eredménye, hogy úgy északon, mint délen biztosan, kitartóan haladhatunk előre. A déli harctéren különösen kitüntette magát a 28. vadász-zászlóalj, amelynek két tisztjét méltán megérdemelt kitüntetésben részesítette szeretett uralkodónk, a mi legfelsőbb hadurunk.

Perecekig tartó éljenzés közepette, vánkora fektetve hozták elő a két érdemrendet, amelyeket Baecker százados a mellére tűzött Rosenthal és Volbert főhadnagyoknak, akiket őszinte meghatottsággal megölelt és megcsókolt. Ezután a legénység díszmenetben vonult el a kitüntetett tisztek előtt. Rosenthal főhadnagy végül rövid, de a meghatottságtól elfogódott szavakkal köszöntö meg a kitüntetést a tisztikar előtt. Az ünnepelő társaság a király éltetésével oszlott szét.

42–50 éves népfölkelők összeírása. Hódmezővásárhelyen a katonai ügyosztály november elsején fölhívást tett közzé, amelyben tudatja, hogy a honvédelmi miniszter utépítés céljaira föld, kő, vas és kubikos munkásokat, ilyen szakmabeli előmunkásokat és polgári utépítési mérnököket kíván a hadszolgálati törvény alapján a 42–50 éves egyénekből alkalmaztatni. A katonai ügyosztály tehát fölhívja Hódmezővásárhely város területén tartózkodó mindazon egyéneket, kik életük 42. évét betöltötték, de az 50-ik életévüket még nem haladták, hogy a város katonai ügyosztályában 24 órán belül büntetés terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek. — Ugyanígyen fölhívást tett közzé Nagyváradon is a katonai ügyosztály. A nagyváradi hirdetés egyúttal tudatja azt is, hogy a személyes szolgáltatásokért a mérnökök a IX. katonai rang osztály legalsó fokozatának megfelelő fizetést a munkások pedig napi 3 korona fizetést, és amennyiben a fegyveres erő kíséretében teljesítenek szolgálatot, természetbeni élelmezést kapják, vagy ha ez nem volna lehetséges, ennek pénzértékét. Hogy a jelentkezett egyének közül kik és mikor tartoznak bevonulni, az később kibeküldött hirdetésmennyel fog tudtul adatni.

Négy százalékos

„hadi adó.”

(A város költségvetésének előkészítése. — Hetvennyolc százalékos pótdadó.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

A város jövő évi költségvetésének előkészítésére — mint azt megírtuk — Varjassy Lajos polgármester utasítására Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöklésével kiküldött bizottság két napon át folytatja megbeszéléseit és ma azokat be is fejezte. Kilényi János főszámvevő mutatta be a költségvetést, amelyet, mint értesülünk, tételtől-tételtre behatóan megvitattak. A bizottság tagjai Vannay Gyula és Kovács Vince tanácsnokok, Jegessy Károly dr. főügyész és Nachtnébel Ödön főmérnök voltak.

A bizottság ismerve a város pénzügyi helyzetét, mérlegelve a rendkívül nehéz gazdasági helyzetet, továbbá a belügyminiszternek a városok gazdálkodására vonatkozó rendelkezését, arra törekedett, hogy minden fillérnyi felesleges kiadást a költségvetésből töröljön és a bevételeket is a realitás szemmel tartásával szabta meg. Megemlítettük már, hogy a költségvetés tervezet szerint a pótdadó kulcsa nem változik és a főszámvevő megállapítása szerint, 75 százalék lenne. Az értekezleteken résztvevő városi főtisztviselők azonban egyhanguan állapították meg, hogy a kiadási tételek egyike-másika még redukálható és a viszonyok lehető mérlegelése mellett, anélkül, hogy a viszonyok teremtesse kényszerű stagnálást még mesterségesen is akarnák csökkenteni, harminchárom ezer koronával csökkentették a kiadásokat. Különösen az épület fenntartása címén felvett kiadásokat törölték, mert elv az, hogy a jövő évben ugyancsak egy téglát sem szabad megmozdítani.

Azonban a bevételek rovataán is volt korrigálni való. A bizottság nem találta realinak a mozik után kivetendő illeték címén beállított negyven ezer koronát, mert azon a véleményen volt, hogy a jövő évben új mozik aligha nyílnak és a meglévők pedig aligha fizetnek többet napi 20 koronánál. Több bevételi tétel redukciója együttesen huszezer korona csökkenést eredményezett, úgy, hogy véglegesen egy százalékkal volt csökkenthető a pótdadó kulcsa és 74 percentben lenne kiroható a hiányok fedezésére szolgáló adó.

A bizottság azonban egyhangulag magáévá tette Kilényi főszámvevő javaslatát és kimondta, hogy a város 1915. évi költségvetésébe hetvenkétezer koronát állít be. Hadiadónak is nevezhető, de minthogy a kivetése és behajtása ilyen módon nagy technikai nehézségeket okozna, mint pótdadót állítják be a költségvetésbe. A város közönségének minden rétegében szimpatikusnak és igazságosnak találták a főszámvevő ideáját, mikor az Aradi Közlöny révén köz tudomásu lett és ugylátjuk, hogy már más nagyobb vidéki városban is behatóan foglalkoznak egy ilyen adó létesítésével.

Igazságos, mert a város szegényei és gazdagjai jövedelmükhöz egyenlően járulnak hozzá, ahhoz, hogy azok, akik a háború következtében a házáért mindenüket, az életüket és testi épességüket odaadták, a béke első napjaiban se legyenek kénytelenek koldulni és családjairól a város közönsége gondoskodjék. Méltányos továbbá az is, hogy oly ingatlan és vállalat tulajdonosok, akik nem laknak Aradon, de jövedelmüket aradiak pénzével is szaporítják, itt is adózzanak erre a humánus célra. Az adó olyan, hogy az esetre, ha az állam maga gondosodik a háború által sújtottakról, akkor az barmikor törölhető a költségvetésből.

A bizottság, mint említettük, magáévá tette a javaslatot és az összeg beállítását után a pótdadó kulcsát 75 százalékban állapította meg. A súlyos viszonyokhoz mérten normális emelkedés, mert más városok eddig megismert költségvetéséből az tűnik ki, hogy 15–20 százalékos pótdadó emelkedéssel kénytelenek megbarátkozni.

Ezrével fogják el a monarchia alattvalóit Angliában.

— Kémektől rettegnek a brittek. — A külföldi nők helyzete. — Letartóztatott lengyel herceg. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

Leírhatatlan az a gyűlölet, de főként az a félelem, amely Anglia lakosságát elfogta a német seregek előnyomulása után az Északi-tenger partjain. Az Aradi Közlöny épen most adott hírt egy Londonból hazatért aradi ifju eikkeiben arról az örületről, amely az angolokat megszállta és amely arra készíteti őket, hogy minden német emberben kémeket lássanak. Hogy a német seregek előnyomulásával ez milyen fokot ért el, annak legkésebben szóló bizonyosságai a legutóbbi napok története, valamint maguk az angol lapok. Rotterdamon át a következő jelentések érkeztek arról a rendkívüli állapotról:

A Daily Mail a következőképen ír: Az utóbbi néhány napban több németet, osztrákot és magyart tartóztattak le, mint a megelőző tíz héten együttvéve. Természetesen katonaköteles korukról van szó. A közönség meg fogja érteni, hogy hatóságainknak igen nagy munkára volt szüksége, míg negyvenötvenezer főnyi óriási tömeggel rendbejött, minthogy ezek még most többé-kevésbé élvezik a polgári jogot. Olvasóink köréből leginkább a következő kérdéseket intézik hozzánk:

— Miként fog a kormány viselkedni naturalizált németekkel és osztrák-magyarokkal szemben? Miért korlátozzák a letartóztatást csak azokra, akik 18—45 évesek? A hatóságok a külföldi ellenséges nőket veszélyteleneknek tartják? Nem kellene-e eltüntetni a partraszállást ötven kilométer szélességű övben az ország belseje felé, minden német és osztrák-magyar származásúnak, akár naturalizált az illető, akár nem?

— Legjobban izgatja úgy látszik a közönséget a letartóztatások korlátozása a katonaköteles korra. Azonban eltekintve attól a tényről, hogy a tizenhat éves gyermek és az öszhaju veterán jelenleg katonaképes egyénnek van tekintve a német hadseregben, különösen tekintettel kell lenni arra, hogy a negyvenhat éves ember az árulásban mester lehet, továbbá, hogy a német kormány sohasem olyanokat bíz meg a kémkedéssel, akik még katonakötelességek, minthogy ezek épen akkor kötelességek bevonulni a csapattestükhöz, amikor mint kémek, a legjobb szolgálatot végezhetik hazájuknak a mi országunkban. Az ellenséges nők problémája úgy látszik ezidő szerint megoldhatatlan, de tenni kell ellenük valamit. Minden ok megvan rá, hogy a nőket ép úgy, mint a férfiakat letartóztassák azon az övön belül, ahol bajt okozhatnak, mert Németország a legszívesebben az asszonyokat használja fel kémiszolgálatra. Birminghamben például egyáltalán nem szabadna megtérni német asszonyt.

— Jelenleg — írja egy másik lap — több mint hater ezer naturalizált féuton van ebben az országban. Naturalizálták őket, de nem sejtették, hogy a német kémkedés olyan méreteket ölthet, mintahogy azt Belgium sorsa mutatja. Világos, hogy a helyzetet revideálni kell.

A német Atheneum klub a Stratford Place, a legexkluzívabb német egyesület becsukta helyiségeit. A német osászár is gyakran megfordult ebben a klubban, legutoljára hét évvel ezelőtt. A londoni Evening News ezzel kapcsolatosan a klub pénztárosának, egy tizenöt év óta Angliában élő, naturalizált britt alattvalónak követ-

kező nyilatkozatát hozza nyilvánosságra: Benünket, németeket sárral dobálnak meg és igazán mindegy, hogy mit felelünk a támadásokra. Csodálatos — mondotta — hogy Berlinben az angolok mindenütt szabadon mozoghatnak. Londonban azonban a németek választhatnak a dologház és a fogolytábor között. Azt hiszem, hogy rövid időn belül mi, naturalizált németek ugyanezen alternatíva elé kerülünk és már várom is, hogy mikor jönnek hozzám, hogy a házámban ágyukat keressenek.

A vidéken a múlt héten Birminghamban hatvanöt, Hithinben harmincöt, Gloucesterben öt, Edinbourghban ötvenkettő, Cheltenhamban tizenöt németet tartóztattak le. Egy, Fischer nevű embert, aki három éves korában került Angliába, és most rendőrtisztviselő, szintén letartóztatták, de később nagynehezen szabadon engedték, a szolgálatból azonban elbocsátották. Dunlop a jorkshirei kerület rendőrfőkapitánya kiadott egy rendeletet, amelyben azt mondja, hogy az ő kerületében nem tűrimeg a németeket. Crévénben éjszaka a tömeg megtámadta a német üzleteket, beverték az ablakokat, tüntetéseknél két katona megsérült. A katonaságnak kellett megakadályozni, hogy Tunbridgeben ki ne fosszanak egy ékszerüzletet, azonban a csőcselék a kirakat ablakait mégis betörtte.

Sapieha János herceget, aki osztrák alattvaló, a marlborough streeti rendőrbíró vád alá helyezte, mert mint ellenséges ország polgára nem mondta be az összeíró tisztviselőnek, hogy szeptember 17-ikén töltött revolvère és fényképezőgépe volt. A bejelentőhivatal tisztviselője a következőket vallotta: Szeptember 14-én megjelent előírás szerint a hivatalomban a herceg és azt mondotta, hogy ő osztrák alattvaló és 1865. július 21-én született Heidelbergben. Bemondta, hogy épen most érkezett Nord-Walesből Londonba és a Georgian Housban akar lakást kivenni. Kiállítottam neki egy igazolványt és arra a kérdésre, hogy van-e fegyvere, vagy fényképezőgépe, azt felelte a vádlott, hogy nincs és távozott. Másnap reggel tíz órakor unokaöccsével, Sándor herceggel, aki osztrák ulánushadnagy, ismét megjelent a hivatalomban és utazási igazolványt kért magának és unokaöccsének, hogy visszatérhessen Nord-Walesbe. Én és egy detektív ekkor a herceg lakásán házkutatást tartottunk. Egy kofferben töltött pisztolyt, egy másikban egy kis Kodak gépet, valamint száz patrout találtam. Arra a kérdésre, hogy első jelentkezése alkalmával miért nem jelentette be a revolvért, a vádlott azt felelte, hogy csak akkor szokta személyes védelemre használni, mikor falon van. A bíró elhatározta, hogy a bünvádi eljárást megindítja, letartóztatta a herceget és nem fogadta el tőle a kauciót.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Harc a repülőgépek ellen.

— Francia bombavetőket német ütőgépek fölött. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, november 3.

Egy német hadnagy a nyugati harctérről írt levelében érdekesen számol be az ellenséges repülőgépek tevékenységéről.

— Az utóbbi időben — írja a hadnagy — sokat kellemetlenkedtek nekünk a francia pilóták. Most már azonban jelentékenyen javult a helyzet, mert néhány nap óta kitűnő védelmet nyújt a repülőgépek ellen használt ágyú. Ha ez dolgozni kezd, gyorsan eltakarodnak az ellenséges repülők. Délután négy óra van. Elöl vagyok az ütőnél, figyelő állomáson. A kapitányomat váltottam fel, aki kis pihenőre vonult vissza. Az ágyú épen megint dolgozik; egy angol repülő van jobbra tőlem. De úgy látszik, a dolog nem tetszik neki, mert már menekül. A mi nagyszerű védőnkünk tegnap egy angol légi járművet hozott le a magasból. A lövés szilánkjai megsebesítették a pilótát és megölték figyelőtársát. De a pilóta még így is menekülni akart. A lövés után a gép hirtelen lefelé süllyedt, majd még kétszáz métert hajt előre siklórepüléssel, aztán körülbelül ötven méternyi magasságból lezuhant. A repülőgép csak kevésbé sérült meg és így még mi is igen jól használhatjuk.

Hogy mennyire hálásak vagyunk ágyúinknak, azt mutatja ez a kis epizód, amely a napokban játszódott le, mikor még nem volt meg pompás védőnk. Reggel fél hat óra volt. A táborban feküdtünk, repülőgépek ellen csak egy kis erdőrést védtünk. Hirtelen három repülőgépet vettünk észre, köztől felismertük, hogy franciák. Pontosan a mi ütőnk felé jöttek és biztosan megismertek. A puskatüz egészen hiábavaló az ilyen vakmerő legények ellen. Az egyik felettünk keringett, mint a rabló madár, mi pedig gyámoltalan csirkék módjára képtelenek voltunk védekezni. A repülőgép bombát dobott le, de szerencsére a szél elterelte irányától és az erdő szélére esett, ahol egy kis patak csörgedezett. Ütőnk egy katonáját, aki épen a patak mellett állt, alsótestén könnyebben megsebzett egy bombaszilánk. Az egyik repülőgép nagy ívekben megint fölénk került. A második más irányban repült el, a harmadik pedig, amelyet németnek hittünk, mert felépítési módja és a szárnyak alatt lévő két fekete kereszt ezt mutatta, alacsonyan elrepült fölöttünk.

Hirtelen félelmetes süvítés hallatszik.

Egy bomba esett az ágyúk közé. Borzalmas recsegés, por, füst, egy pillanatig szünet. — Aztán a sebesültek jajkiáltását lehetett hallani. Négy halott és néhány sebesült volt. Mikor közelebb jöttem, megláttam négy halott bajtársamat, iszonyúan széttépett állapotban. Idősebb tartalékosok voltak, akik csak tízennégy nappal ezelőtt jöttek hozzánk. De a tragédia nappal nem volt kész. Időközben visszatért az első repülőgép, amely egy bombát már ledobott. Megint halljuk a lezuhanó bomba süvítését, aztán a süketítő recsegést. Követni tudtam a bomba esését — egy ütőbe hullott. Gyorsan odaszaladtam, hat ló kimult, négy megsérült, négy ember megsebesült. Szerencsére három csak könnyen, egy súlyosan, de nem életveszélyesen. A legényem lova még szállandó és némán állott, pedig a hasából kilógtak a balei. Gyorsan kivettem a revolveremet és egy lövéssel megváltottam a szegény párt. A harmadik repülőgép, amelyet németnek hittünk, angol volt. Német jelvényeket viselt és azért is mert olyan alacsonyan repülni, mert biztonságban érezte magát. A német repülőgépeknek különben most már egészen különös ismertetőjelük van, amely nappal is, éjjel is egyforma tisztán látható. A bombavetésben egyébként a mi repülőink se maradnak el a franciák mögött. Tegnap friss bombák érkeztek pilótáink számára.

Három harctéren küzd Törökország.

(Európai, egyiptomi és kaukázusi háború. — Visszavert orosz támadás. — Áthidalják a szuezi csatornát. — Perzsa-török szövetség.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Konstantinápoly, november 3.

Konstantinápoly, november 3. Az ottomán távirati iroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

Kaukázusi határunkról érkezett hivatalos hírek szerint az oroszok több ponton megtámadták határcsapatunkat, de kénytelenek voltak visszavonulni, miközben csapatunk erélyes ellenállása következtében veszteségeket szenvedtek.

A Földközi tengeren angol cirkálók megkezdték a tüzelést és elsüllyesztettek egy feljűk közeledő görög torpedónaszádot, amelyet török torpedónaszádnak tartottak. Ez a két esemény mutatja, hogy ellenségeink szárazon és vizen megkezdték az ellenségeskedést, amelyet hosszabb idő óta terveztek.

Az egész ottomán nemzet bízva Istenben, a jog és igazság legfőbb oltalmazójában, el van határozva visszaverni ezeket a támadásokat, amelyek nemzeti létünk megsemmisítésére irányulnak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, november 3. A Vossische Zeitung jelenti Konstantinápolyból: Nagyszámu mohamedán és anglo afrikai berszülöttekből álló csapat Mohamed seyk vezetése alatt megszállotta Berbera angol kikötőt, elfoglalta és az ország belsejébe vitte az ottani angol hivatalnokokat; a felkelés gyorsan terjed. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hidverés — a szuezi csatornán.

ROMA. (Táviróda.) A Messagero jelenti: A törökök háromszázezer kocsi-rakomány homokszákból készülnek hidat verni a szuezi csatornán, amelyet ezzel elrekesztenének és így Palesztina, Arabia és Egyptom között szárazföldi összeköttetést teremtenének. A terv kidolgozói abban bíznak, hogy a homokzúgokból vert hidat nem lehet szétrombolni ágyutűzzel sem.

Konstantinápoly. (Táviróda.) Abbas Hilmi khedive arra az angol felszólításra, hogy térjen haza, ezt válaszolta: Nem vagyok angol tisztviselő!

(Amint ismeretes, az európai háború kezdetén épen az angolok akadályozták meg, hogy a khedive hazatérhessen Egyiptomba.)

Angol hajók Palesztina partjainál.

Konstantinápoly. (Táviróda.) A táviróda-összeköttetés Egyiptommal megszakadt. A földközi tengeri világítótoronyokat eloltották.

Konstantinápoly. Két angol cirkáló bombázta Jaffát. A török parti ütegek erősen viszonozták a tüzelést, mire a két angol cirkáló visszavonult. Bizonyos, hogy legközelebb Smyrnát és Mytilenét fogják bombázni az angolok.

Három fronton lesz haru.

Róma. (Táviróda.) Az olasz politikai körök véleménye szerint a török háborút három fronton fogják megvívni: Kaukázusban, Egyiptomban és Európában.

Enver pasa tervel.

Berlin, november 3. Oroszországon át kerülő úton érkező hírek szerint Enver pasa kijelentette az újságírók előtt, hogy Törökország, mely az összes mohamedánok védője, felkészült arra, hogy véget vessen az egyiptomi zavargásoknak azzal, hogy Egyiptomban helyreállítja a kaliffa uralmát. Ha a hármass entente a nemzetiségek felszabadítását hangoztatja, úgy bele kell egyeznie, hogy Egyiptomban megszűnjön az angol járom.

Bécs, november 3. Jól informált helyen a mozgósított török hadsereget 800,000 emberre becsülik. A Dardanellák elzárása után a Bosporusban körülbelül négyszáz idegen kereskedelmi hajó maradt. Ezeket a gőzösöket a törökök szállítási célokra fogják felhasználni, miután körülbelül 150,000 katonát befogadására alkalmasak. Érdekes, hogy Theodozia város mellett, amelyet tudvalevőleg a törökök bombáznak, a cárnak is jelentékeny birtokai vannak.

Általános vélemény szerint Törökország aktív beavatkozása elsősorban Enver pasának tulajdonítható, aki már három hónap előtt kijelentette, hogy Törökország nem lehet közömbös a fejleményekkel szemben, különben el kell pusztulnia. A pata a tripoliszi háború után személyesen járt Kis-Azsiában és Mezopotámiában, úgy hogy a viszonyokat jól ismeri. Kairóban is hónapokig időzött és az illetékes török tényezőkkel állandó érintkezésben állott. Előreláthatólag a szuezi csatornát szárazföldi csapatokkal meg fogják szállni, hogy az Indiából és Indiába való forgalmat lehetetlenné tegyék. Egyiptomban olyan nagy az elkeseredés, hogy a török csapatokkal való együttműködés biztosítottnak látszik.

Rémület a Fekete tenger mentén.

Bécs. (Táviróda.) A Fekete-tengeri orosz városokban járnak uralkodók. Livóniából menekülnek az emberek. Odesszán újult erővel törtek ki a lázadások. Theodoziában a bombázás rengeteg kárt csinált. Mindenféle matrózok lázadásai vannak napirenden.

Perzsa-török konvenció.

Bécs. (Táviróda.) A Südslavische Correspondenz jelenti Konstantinápolyból: Perzsa külön követ jelent meg kihallgatásán a szultánnál. Hir szerint a perzsa-török együttes orosz ellenes konvenció megállapításáról folyt a tárgyalás.

Lefoglalják az entente hajóit.

Konstantinápoly, november 3. Hir szerint a kikötői parancsnokság megkezdte a kikötőben levő francia és angol kereskedelmi hajók lefoglalását.

Megszakad a diplomáciai viszony.

London, november 3. A török hagyóvet bucsulátogatást tett Sir Edvárd Greynál és holnap elutazik.

Konstantinápoly. A szerb követségről levették a szerb címet. A követ ma vagy holnap elhagyja Konstantinápolyt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Románia semleges marad.

Bécs, november 3. A Korr. Rundschau jelenti Bukarestből: A Rjeas jelentése szerint Ferdinánd király kijelentette, hogy semmi irányban nem fog letérni arról az útról, melyet elődje neki kijelölt. Semmiféle áramlat orszá-

gában nem fogja őt oly módon befolyásolni, hogy ezt az álláspontot feladja, vagy megváltoztassa a külpolitika irányát, melyet Károly király állandó érvénnyel megállapított.

Orosz próbálkozás Bulgáriánál.

Szófia, november 3. Néhány nap előtt orosz küldöttség érkezett ide azzal a céllal és küldetéssel, hogy a nép között hangulatot keltsenek a hármass entente mellett és amellel a terv mellett, hogy a bolgár kormány a külügyi tárcsa vezetésében biztosítson döntő befolyást Sassonov orosz külügyminiszternek és a bolgár hadsereget orosz vezetés alá helyezzék. A küldöttség óriási kudarcot vallott. Szófiában nevettek a misszió működésén, a vidéken azonban valósággal kifütyülték őket.

Hegedüs László meghalt.

(1843—1914.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 3.

Arad pénzügyi és közlekedési életének jelentékeny és mindig elismerésre méltó munkásságát folytatott tagja hunyt el ma esőnap visszavonultságba. Az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotáján és az Acsev. palota ormán fekete lobogó adja, hírül egy munkás, alkotó, tevékeny és hasznos élet végét: Hegedüs László nyugalmazott Acsev. igazgató halálát.

Harminc esztendő telt Hegedüs László az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak szolgálatában; ott volt a hatalmas lendületet vett vasút megalapításánál, végig élte az első nehézségek éveit és boldogan segített később az Acsev. mai nagyságának és virágzásának kiépítésében. Amikor Boros Beni, az Acsev. nagynevű vezérigazgatója az épülő vasúthoz, ehhez a szép és célszerű gondolathoz munkatársakat keresett, választottjai között volt Hegedüs László is, aki főmérnöki rangban kezdte meg tevékenységét a vasutnál. Boros Benivel együtt dolgozott, részt vett a vasútépítés nagy munkájában és anyagiakban is hozzájárult az első alapok megteremtéséhez. Amikor az új vasút megkezdte forgalmát, Hegedüs főmérnök lett a vasútépítési osztály főnöke és ebben az állásban szolgált nagy körültekintéssel, szorgalommal és munkabírással az Acsevet egészen Vásárhelyi Béla vezérigazgató haláláig.

Ekkor Hegedüs lett az Acsev. helyettes igazgatója és újabb felelősséggel teljes nagy munkakörét époly lelkiismeretesen, buzgón látta el, mint ahogy kezdettől fogva dolgozott. Amidőn 1907-ben előrehaladott korára és betegeskedésére való tekintettel nyugalmazását kérte: Az Acsev. azzal ismerte el kiváló érdemeit, hogy örökös igazgatósági tagjává választotta meg.

Tevékeny részt vett Hegedüs László az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár megalapozásában és az alapító közgyűlésen a hatalmas pénzügyi igazgatósági tagjává választották meg. Ezt a tisztét, egészen mostanáig meg is tartotta az intézet részvényeseink változatlan bizalmából.

Sokat köszönhet Hegedüs Lászlónak az aradi mérnök- és építész-egylet is. A még fiatal és buzgó Acsev. főmérnök annak idején sokat fáradozott, buzgólkodott, agitált az egyesület megalapítása érdekében és sikerült is megteremtienie az azóta is szépen működő egyesületet, amelynek régebbi otthona is Hegedüs László fáradozásából, kezdeményezéséből szármadt. A mérnök-egyesület kegyelettel is gondol alapítójára és testületileg vonul az egyesületi helyiségből a temetésére.

Eldöntetlenek a harcok északon.

— Három város-sorsa. — Küzdelem Varsó, Lemberg és Csernovic birtokáért. —

Távirati tudósítás.

Budapest, Bécs—Berlin, november 3.

Hófer vezérőrnagy ma közlést jelentése nem ad hírt nagyobb harcokról. Orosz-Lengyelországban még mindig az iwangorodi harcok után elrendelt hadműveleteket intézik csapataink, amelyek nagyobb ellenséges haderót kényszerítettek fejlődésre és amiatt a lyszgorai ütközet is abban maradt. Sary Sambor és Turka között újabb harcokról még nem jöttek hírek. Az eddigi harcok foglyait most szállítják el. Eddig 2500 foglyot vittek el a harcoló vonalból. A Stry völgyében ellenséges löszerszállításokat zavartunk meg, ami együttvéve mind arra vall, hogy csapataink az egész hosszú fronton élénk tevékenységben vannak.

Az északi harctér helyzete.

Bukarest, november 3. Az Univerzul október 31-iki jelentést közöl, amely szerint Galiciában a San folyó egész partján folynak az ütközetek, ugyancsak Przemysltől délre is. A csaták, úgy látszik, még pár napig elhúzódhatnak anélkül, hogy akár egyik, akár másik fél döntést tudna kiesikarbitni. Az osztrák-magyar, az orosz és a német főhadiszállások jelentései alapján nagyjában megállapítható a helyzet.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a Bukarestben elterjedt hírek, amelyek Csernovic elestéről szólnak, nem igazak. Sőt kiderült, hogy Csernovic parancsnoka Bukovina fővárosát feltétlenül meg fogja védelmezni és a parancsnok kijelentette, hogy Csernovicot még egyszer nem hagyja orosz kézre jutni. Az oroszok mintegy százezer főnyi ostromló sereggel állnak, több kilométernyire északra Csernovictól. A Kárpátoknál az osztrák-magyar csapatok Turkától északra nyomták vissza az orosz támadó csapatokat.

Fenn Orosz-Lengyelországban délre a Bilica-folyótól négy napon át tartó ütközet folyt az orosz és német csapatok között. Ugyanekkor a középben is rendkívül heves csatákat kezdtek a németek az oroszok ellen, akik a Lusiera erdőségben helyezték el pozíciójukat a Tadinov és Marinov községek környékén.

Az orosz balszárnyon nem egy helyen szuronyrohamok is voltak, az osztrák-magyar csapatok katonái voltak leginkább azon, hogy a tüzet bajonett-tusával váltásák fel. A Berdzeje körüli harcok után az osztrák-magyar csapatok a Jellinsk-ilza vonalon megerősítették pozíciójukat. Ezeknek a harcoknak egy október 30-án kelt orosz hivatalos jelentés szerint határlalanul nagy jelentőségük van.

Varsót Zeppelinek bombázzák.

Berlin, november 3. Hivatalos orosz jelentések megállapítják, hogy a Varsó alatt harcoló szibériai és kaukázusi csapatoknak igen nagy veszteségeik vannak. Hare közben egyik ezred élére háromszor kellett új parancsnokot állítani. Zeppelinek bombázzák Varsót. (Bud. Tud.)

Német elismerés hadseregünkről.

Berlin. (Táviróda.) A Stuttgarter Zeitung dícséri hadseregünk önfeláldozását, Conrad zsemlítését. Utóbbi Hindenburg mellé állítja. Elismeri, hogy Németországért is harcoltunk.

Százötvenezer sebesült Moszkvában.

Szofia, november 3. A Kambana tudósítója írja Moszkvából, hogy a városban a kórházak, iskolák, a kaszárnyák, mindennemű köz-

épület és a lakóházak legnagyobb része is, zsúfolva van sebesültekkel. Több sebesült elhelyezésére már kísérletet sem tesznek, mert amúgy sincs hely. Hozzávetőleges számítás szerint — írja a Kambana — magában Moszkvában mintegy százötvenezer sebesült fekszik.

H I R E K. LEGUJABB

BUDAPEST, nov. 3.

(Táviróda cenzurálva.)

Berlin. Németek Ostendénél megerősítették állásaikat. Futóárkokat, lövészárkokat ásnak és tűzérőket helyeznek el.

London. Az angol hadvezetőség newyorki gyárakban százötvenezer egyenruhát rendelt gyors szállításra.

ATHEN: Egyiptom földjén exideig tízenöt ezer főnyi török sereg áll.

BÉCS: A komoly időre való tekintettel elrendelték a nyilvános mulatságok részbeni korlátozását.

SZÓFIA: Itt és Bukarestben Bulgária-Románia és Oroszország között a béke-fenntartására megegyezést készítenek elő.

Konstantinápoly, október 4. Az ellenséges államok Törökországban élő alattvalóinak védelmét az amerikai nagykövet vállalta magára.

— Az aradi minorita rendház, mely a háború kitörése óta nagyban kivette részét a jótékonyaságok gyakorlásában, most újabb három ezer koronát ajánlott a háborúkozta kiadásokra és pedig az aradi Vöröskereszt egyesületnek 1000 koronát, a hadbavonultak itthonmaradottainak segélyezésére, az Oltáregyesület katonai varrodájának és a katolikus egyesületek által ellátandó katonai kórháznak 600—600 koronát, végül a koszorúmegváltás címén megindult mozgalom céljaira 200 koronát. Ha ezekhez hozzávesszük augusztus eleje óta a háborús idők szegényeinek kiosztott havi 400—400 koronát és a hadisegélyezésre felajánlott összes templomi gyűjtéseket, a rendház mozgósítás ideje alatt már több, mint 5000 koronát juttatott jótékony célokra.

— Ezer-ezer koronás adomány az aradi Vörös Keresztnek. Mennél mélyebben járunk a háború nehéz idejében, annál jobban dombozik ki a Vörös Kereszt emberbaráti működése. A társadalom is egyre nagyobb áldozatkészséggel siet támogatni a Vörös Kereszt-magasztos hivatásának teljesítésében. A mai napon jelentékeny adományhoz jutott az aradi Vörös Kereszt fiókegyesülete. A minoriták aradi rendháza 1000 koronát és báró Neuman Testvérek — a simándi uti vöröskeresztes kórház fenntartása kivül — újabb 1000 koronát küldtek Vásárhelyi Janka elnöknek kezébe. Ugy a minorita rendház, mint báró Neumanék meleg elismerésüket fejezték ki az adományukat kisorsó levelükben a Vörös Kereszt Egyesület emberbaráti működése felett. Vásárhelyi Janka elnök ezúton is hálás köszönetét fejezi ki az adományokért.

— Halálozások. Seprősi Paikert Alajos dr. nyugalmazott császári és királyi vezértörzsorvos, a vaskorona-rend lovagja és több más érem tulajdonosa nyolcvannégy éves korában Budapesten meghalt. Temetése november 4-én szerdán délután három órakor lesz a XVII. számú helyőrségi kórház halottaskápolnájából. Az elhunyt fia: Paikert Henrik volt aradmegyei nagybirtokos, reaktívált huszárfőhadnagyon és Paikert Alajoson, a mezőgazdasági muzeum órén kívül nagy és előkelő rokonság gyászolja.

Politzer Mór a „Szegedi Magyar Általános Hitelbank” áru-osztály főnöke ma éjjel 54 éves korában elhunyt.

— Orosz fogságban. Schäffer Károly dr. Schäffer József vingai főjező fia, az északi harctéren küzdve megsebesült és orosz hadifogságba került.

— Megölték a nagyanyjukat. Az aradi törvényszék esküdtbírósa ma kezdte meg a novemberi ciklus első tárgyalását. Gyilkossággal vádolt két ópálosi lakos került ma az esküdtek elé, Holzer József és Putz Borbála, akik ellen az a vád, hogy 1914. július 21-ikén este megölték özvegy Wolf Mihálynét, Holzer feleségének és Putz Borbálának nagyanyját, hogy hozzájussanak a vagyonához. A vádirat szerint a gyilkosságot előre megfontolt szándékkal és közösen követték el, úgy, hogy letéperték az öreg asszonyt, majd puszta kézzel megfojtották és a holttestet a kutba dobták. A mai tárgyaláson, amelyen Fikler Károly ügyész képviseli a vádat, a vádlottak védelmét pedig Friedmann Ignác dr. és Hotorán Viktor dr. látják el, először a vádlottakat hallgatták ki. Putz Borbála, aki csinos, fiatal leány, beismeri, hogy része van a gyilkosságban, de Holzer József tagadja a vádat. Kihallgatták a tanukat is, akik valamennyien a vádlottakra nézve kedvezőtlen vallomást tettek. A bizonyítási eljárást ma befejezték, holnap a pörbészédekre kerül a sor és valószínűleg ítéletet is hoznak már.

— A negyvenkét centiméteres német ágyúóriás képét közli címlapján a Hadsereg november elsején megjelent száma. Hehs Aladár kitűnően szerkesztett folyóirata az első, amelyik bemutatja közönségének a sokat emlegetett ágyuszörnyeteket egyikét. Ezen kívül is csupa érdekes, aktuális cikket és képet közöl a pompás folyóirat, amely újabb sorozatát adja elesett és megsebesült hőseink arcképeinek is. A díszesen kiállított folyóirat egyes füzete 60 fillérért kapható.

— Adományok. A hadbavonultak családjai részére ma a polgármesteri hivatalnál a következő adományok folytak be: Vanitsék Ferenc 10 K, Klimó Józsefné 3 K, Steinberger Ignác 16 K, az Osztrák-Magyar Bank aradi fiókiintézetének személynézete (negyedszer) 70 K, Tokai Sarolta 3 K, Weisz Lajos (ismételtén) 5 K, Koromzay Frigyes (ismételtén) 50 K, Marossy Pál 10 K, Méhes József 1 K 66 fillér. Több aradi család gyűjtése a Vöröskereszt-egylet részére 30 K.

— Hősi halál. Feletár Nándor vingai ügyvéd nyug. polgármestert mély gyász érte. Fia, Feletár Béla dr. jog és államtudományi jogtudor, budapesti ügyvédjelölt, a cs. és kir. 64. gyalogezred kadétja, aki tanulmányait Temesvárott végezte, a galíciai csatatéren, hozzátartozói nagy bánatára, hősi halált halt. A fiatal hős katona holttestét bajtársai hantolták el.

— Az Acsey. tisztviselőinek koszorúmegváltása. Az Arad-ceanádi egyesült vasutak tisztviselői kara, amely a háború kitörése óta több ízben adakozott a hadbavonultak segélyezésére és a Vörös Kereszt céljaira, halottak napján újabb 215 koronát küldött koszorúmegváltásként a Vörös Keresztnek. Az adományhoz hozzájárultak a következők: Fábry Sándor dr. 30 kor., Szathmáry János 10, Koromzay Frigyes 10, Schoór Lajos 10, Vas Gusztáv 10, Gallóczy Ernő 10, Halász Jenő felügyelő 4, Pálffy István 5, Tüdös Béla 10, Holló István 4, Major Ottó 4, Bogszán Károly 3, Leitner Kálmán 5, Németh Zsigmond 10, Szántó Mihály 4, Vince Endre 7, Sándor Zsigmond 3, Martonosi Béla 10, Siebig Béla 5, Székely Károly 3, Háberger Lajos 10, Kállai Nándor 2, Vétsey Jenő 10, Jakabffy Lajos 10, Joanovits Sándor 4, ifj. Vas Gusztáv 3, Buday Dezső 3, N. N. 1, Hady Gyula 10, Szilárd Győző 5 kor.

— A katonák meleg ruháira adakoztak a mai napon: Visy Ferené 10 kor., öz. Csiba Mártonné 5 kor., Trutia Péterné 20 kor., Bistváky Ferenc dr. (Paulis) 4 kor., Bor Erzsike 2 kor., Kresz Ferenc 12 kor., Hentschker Helén 3 kor., Hammeroscu Mihályné 6 kor., öz. Gilhuber Szilviusné 20 kor. Köszönettel nyugtatom. — Felkérem az iktató urhölgyeket: szíveskedjenek sürgősen az izeket, az eredménnyel hozzám (Salacz-utca 2.) juttatni. Dr. Mülek Lajosné.

— Az egyenes adó felszólamlási bizottság folyó évi november 5-én délelőtt kilenc órakor működését megkezdi. Az ülések a Pénzügyi palota, Andrassy-tér 1. szám alatt, I. em. 19. ajtószámu helyiségben tartatnak.

— Köszönet. A Darányi-utcai román tanítóképzőben levő katonai tartalékkórház vezetősége köszönetet mond ezúton a következő adományozóknak: Zoltai Mátyásné, Potoczky N., Jelinczy G., Vásárhelyi Janka, Hamsea Agoston Óbodrog, Lupu Blanka (Wien).

KNAPP SÁNDOR

kelepfestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Modern ruhafestés legújabb divatszínre, minta után. — Ruhatisztítás vegyileg, száraz úton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük stb. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4679

— Most olcsón lehet vásárolni! Az őszi országos vásár alatt rendkívül olcsón lehet be-
vásárolni a Fischer féle Nagy Áruházban, Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol mindenkor csak a legizlésebb, legfrissebb és csakis elsőrendű árukból a legnagyobb választék található. Különösen kalap, fehérnemű, nyakkendő, ernyő, keztyű, harisnya, sítábot, sapka, kékításká, erszény, átek, ajándéktárgy és még ezer más tárgyat a legolcsóbban lehet beszerezni, Arad és vidékének vevőkörzsége ne mulassza el ezt a jó alkalmat felhasználni. 1989

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe: Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A leggyorsabbtól a legizlésebbig mindennemű nyomda és könyvkötészeti munkát vállalatunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasutak palotájában.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. M. Valeamori. Az üzleti áruaktára és a berendezésre, törvényes zálogjoga van, de a hadbavonult ellen a börtén miatt se lehet pert indítani. — Folyóiratok és térképek árusításával nem foglalkozunk. Forduljon valamelyik aradi könyvkereskedőhöz: szívesen megküldik önnek, amit kér.

Egy előfizető. Kötelezni bizony nem lehet erre, de alig hihető, hogy akadna olyan helyi a melyen megtagadnák a hadbavonult alkalmazott állásának fönntartását. Ez nem hazafiatlanság, hanem embertelenség lenne.

Brád. A tartalékos hadnagy levelét nem közöljük, Ninos benne semmi új, semmi érdekes és

a két harmadát ki kellene hagynunk, mert csupa ezredszám, helységnev, aminek közlése tilos.

Dombegyháza. Ha az ön járásában jelentkezni kell a ki nem képezett 36 éven felüli népfölkelőknek, majd közzé teszi ezt a hatóság. Addig ne nyugtalanítsa, hogy Szentesen miért hívták be az idősebb népfölkelőket.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1914. évi november 4-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Nagy cabaret est.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTYER.*

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

* Az ezen rovat alatt közlöttéket nem vállalunk felelősséget.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1914. szeptember 10-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsvonat reggel	8:20
Személyvonat délelőtt	11:42
Személyvonat este	9:39
Személyvonat reggel	5:00

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsvonat délelőtt	1:25
Személyvonat este	7:25
Személyvonat reggel	5:45
Személyvonat délelőtt	12:30

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután	2:10
Személyvonat reggel	7:50
Személyvonat este	9:30
Személyvonat délelőtt	1:35

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este	6:59
Személyvonat délután	8:31
Személyvonat reggel	5:57
Személyvonat este	9:08

Békéscsabáról Nagyváradra ind.:

Személyvonat reggel	6:49
Személyvonat délelőtt	1:39
Személyvonat délután	5:56
Személyvonat reggel	4:35

Nagyváradról Békéscsabára ind.:

Személyvonat reggel	6:00
Személyvonat délelőtt	10:10
Személyvonat délután	4:40
Személyvonat este	7:52

A szépségápolás titka a használandó szépitő szerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arcckenőcse
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégly kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégly krém 1 korona

Szines arcperok!!!

Próbadoboz 50 fillér. Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Máttyás gyógyszer-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbrü egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon peroben előidé. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napl használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában

1924

885—1914. évi szám.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy Béta-vár, Újvidék, valamint a Szerém megyében levő és a legénységi állományba tartozó katonák látogatása megtiltatott.

Figyelemztetem a város lakosságát, hogy jelzett helyekre e célból, még ha utazási igazolvánnyal is bírnak, utra ne keljenek, mert már Újvidékről feltétlenül vissza utasítva lesznek, s maguknak hibávaló költséget okoznak.

Arad, 1914. évi november 10-e.

Greén
főkapitány.**Költözködők
figyelmébe**

ajánljuk szakszerű vállalatunkat villany- és gázvilágítás és csengő szerelésekben

**Wolfram-égők
gyári árban.**

Műszaki és Világítási Vállalat
Hoffmann és Társai
(Minorita-palota.) 5883

26046—1914.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy azon ifjak, akik az 1894. és 1895. években születettek, jelenleg a főgimnázium, főreáliskola vagy azokkal egyenrangú középiskolák utolsó vagy utolsóelőtti évfolyamába vannak beiratkozva és a „feltételes” egyéves önkéntesi kedvezményt elnyerni óhajtják, az erre vonatkozólag kiadott 17139—eink. B—1914. számú honvédelmi ministeri rendelet az aradvárosi katonai osztálynál megtekinthetik.

Arad, 1914. október 30.

A városi tanács.

Védekezés**a kolera
ellen!**

Hathatós bacillusölő és desinficiáló szer: Istállók, szemétdombok és egyéb félreeső helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György**„TURUL”**

gyógyszertárban

Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Minirele csomagoláshoz alkalmas

újságmaculatura**olcsón****eladó**

az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában

Izr. leányinternátus.

Van szerencsénk a m. t. helybeli és vidéki szülőket értesíteni,
hogy egy internátussal egybekötött
magániskolát nyitottunk,

ahol elemi- és polgáriiskolás leánykák gondos nevelésben és tanításban részesülnek, itthon, vagy kíváncsra — ha az iskolák megnyílnak — bármely iskolába rendes növendékként beírattnak. Ugyiszintén bejáró növendékeket is elfogadunk. — Külön tárgyak: Idegen nyelvek, zongora, festés és művészi kézimunkák. Személyes, vagy levélbéli megkeresésekre készséggel ad felvilágosítást az intézet tulajdonosa

Stern Ilonka,

okl. tanítónő

Józsei főherceg-ut 19., I. em.

**Jó anyák, gondos
szülők**

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

**Sápkóros leányok,
vérszegény asszonyok,**

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör.

171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád

gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

85475—914.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy azon főiskolai hallgatók, akik mint rendszeres egyéves önkéntesek vagy csak a háború tartama önkéntes beoroztatásukat és a főiskolai önkéntes altisztképző iskolába való felvételüket óhajtják, az erre vonatkozó feltételek felől az arad-városi katonai osztálynál nyelhetnek felvilágosítást.

Arad, 1914. évi október hó 24.

A városi tanács.

Hirdetmény.

O cs. és apost. kir. Felsége legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy 1. évi október hó elsejével a vitézségi éremmel kitüntetett egyének következő havipótlékot kapjanak és pedig:

Az arany vitézségi érem után 80 korona.

Az első osztályu ezüst vitézségi érem után 15 korona.

A második osztályu ezüst vitézségi érem után 7 kor. 50 fill.

A vitézségi éremmel rendelkezők figyelmeztetnek, hogy a pótlék utalványozása iránti kérvényüket, mely az érem adományozási levéllel szerelendő fel és melyen a pontos lakcím is megjelölendő, a tartózkodási helyükhöz legközelebb eső cs. és kir. hadkiegészítő kerületi parancsnoksághoz, a honvédek pedig a m. kir. honvédkiegészítő parancsnoksághoz terjesszék be.

Arad, 1914. október hó 29.

A városi tanács.

Arad-hegyaljai h. é. mot. vasút.

Menetrend.

Aradról—Gyórok—Pankota felé:

4. sz.	Szemv. reggel	5.30
6. sz.	Szemv. reggel	7.40
8. sz.	Szemv. d. e.	10.35
10. sz.	Szemv. d. u.	12.40
12. sz.	Szemv. d. u.	2.40
14. sz.	Szemv. d. u.	5.00
16. sz.	Szemv. este	6.30

Pankotáról—Gyórok—Arad felé:

3. sz.	Szemv. reggel	5.27
5. sz.	Szemv. reggel	7.32
7. sz.	Szemv. d. e.	10.30
9. sz.	Szemv. d. u.	12.39
11. sz.	Szemv. d. u.	2.42
13. sz.	Szemv. d. u.	4.55

Gyórokról—Máriaradna felé:

102. sz.	Szemv. reggel	4.50
104. sz.	Szemv. reggel	6.35
106. sz.	Szemv. reggel	8.45
108. sz.	Szemv. d. e.	11.40
110. sz.	Szemv. d. u.	1.50
112. sz.	Szemv. d. u.	3.50
114. sz.	Szemv. este	6.05

Máriaradnáról—Gyórok felé:

103. sz.	Szemv. reggel	5.45
105. sz.	Szemv. reggel	7.55
107. sz.	Szemv. d. e.	10.50
109. sz.	Szemv. d. u.	12.55
111. sz.	Szemv. d. u.	2.55
113. sz.	Szemv. d. u.	5.15
115. sz.	Szemv. este	7.00

APRÓ HIRDETESEK

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

ÜZLETEK.

Csermő piacon,
a legforgalmasabb helyen, egy üzlethelyiség egy mellékhelyiséggel kiadó. Morár Aron, Csermő Arad megye. 5500

ALKALMAZÁST NYER.

Egy jó házból való fiu,
ki a román nyelvet is bírja, fűszer- és vasüzletben azonnal felvéte-
lik. Menczer A. Adolf, Pankota. 5504

ALKALMAZÁST KERES.

Gyermekszület
német kisasszony gyermekek mellé
ajánlkozik. Cím a kiadóhivatal-
ban. 5502

Fiatal asszony
bejárónőnek ajánlkozik. Cím Kincz-
ki Minálné, Illés-u. 188. 5494

KIADÓ LAKÁS.

Diskrét bejárata
udvari butorozott szoba, villany-
világítással, 26 koronáért kiadó
Kápolna-utca 2. 5506

3 vagy 4 szobás
modern lakás fürdőszobával, közel
a piacokhoz 800 K-ért azonnal
kiadó Lujza-u. 3. 5507

2 szobás
udvari lakás Andrassy-tér 8. szám
alatt azonnaira kiadó. Bővebbet a
házmesternél.

Kiadó lakás.
Ferdinánd u. 1. sz. alatt 6 nagy-
szobás újonnan átalakított I. eme-
leti és 5 nagyszobás földszinti la-
kás fürdőszoba és mellékhelyisé-
gekkel minden órában kiadó. 5493

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Fürdőház
vizmelegítő kályhát, 10 hektolite-
res víztartányt, egy szivó-nyomó
kutató keresek megvételre, ajánla-
tot kérek Merkler Vilmos, Boros-
jánó. 5450

Petroleumos hordókat
veszünk azonnali szállításra, leg-
magasabb napi áron. Schenk és
Társ, Arad. 5505

Értesítés.

Van szerencsém a m. t. közön-
séget értesíteni, hogy a nehéz
idők kényszerítő hatása követ-
keztében arcképeket fénykép és
természet után a legolcsóbb árért
festek.

Szíves megrendeléseket kér

Balla Frigyes

festőművész

Arad, Deák Ferenc-utca 40/a.

86—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város részére szükséges
200 drb. törülköző és 200 drb.
portörülkő szállítása iránt folyó év
november hó 9-én d. e. 10 óra-
kor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: törülköző 1 kor.
10 fillér. Portörülkő 85 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gasz-
dági tanácsnok urnál, a minták
pedig a városi kamarásnál az ár-
lejtést megelőzőleg is megtekinthet-
hetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke 1914. évi november hó
2-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűrő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindenféle villa-
nyos cikkeket.

798—1914. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a város részére 1915. évben
szükséges világító anyagok szál-
lítása iránt folyó év november hó
9-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: kimutatás sze-
rint.

Bánatpénzül leteendő 100 ko-
rona készpénzben, vagy elfogad-
ható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak
írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek, valamint

a szükségleti kimutatás a gasz-
dági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke 1914. évi november hó
2-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Kincstári

**Rózsa
burgonya**

Nyírségből, métermá-
zsánként és waggon-
tételenként kapható:

**Asztalos S.- és
Chorin Áron-utca
sarak. Telefon 1025**

8159—1914. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényha-
tóságának „Halász Ferenc alapít-
vány” kamat elnyeréséhez pá-
lyázatot hirdet. Az alapítvány
évi 400 korona kamata csakis
egy az „Arad-vidéki tanító egye-
sületnek” Aradon levő Diák Ott-
honában (Konviktus) elhelyezett
bármely jellegű iskolába járó fiu-
gyermek ellátási költségeinek fe-
dezésére fordítandó.

Pályázhatnak valláskülönb-
ség nélkül bármely aradi iskolába járó
tanulók. Az alapítvány kiváló te-
hetségű tanuló felsőbb iskolai ta-
nulmányai segélyezésére is folyó-
sítva lesz. A pályázati kérelmek
Arad sz. kir. város polgármeste-
réhez címezve, folyó évi november
20-ig a polgármesteri hivatalhoz
nyújtandók be.

Varjassy
polgármester.

Veszek

Legmagasabb árban
aranyat,
esztőt, gyémánt- és bri-
liánt ékszertárgyakat
Deutsch Izidor
ékszerész
Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

86195—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. földmívelésügyi mi-
nister f. évi október hó 12-én kelt
96800. III. A. 3. szám alatt kelt
rendelete értelmében közhírré te-
szem, hogy azon szegénysorsu
állattartó kisgazdák, kik állataikat
lépfene, szeszegő üszők és sertés-
orbánc elleni ingyenes oltóanyag-
gal beoltatni kívánják, ezen kis-
gazdák ebbeli kívánságukat és a
beoltandó állatok fejét és darab-
számát és azt, hogy mely beteg-
ség ellen kívánják beoltatni, 1914.
évi december hó 10-éig hivatalom
állategészségügyi osztályánál a
Gáj, Siga és Poltura külvárosban
s a tanyákon lakók a gáj alka-
pítányi hivatalnál jelentsek be.

Arad, 1914. október 31.

Green
főkapitány.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít. 8261

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A méltókélen dohányzás-
szenvdély

Legjobb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejkorpat

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a
világhírű „Tegerit” korpa-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)